

مقایسه راهبردهای رویارویی در دانش آموزان با و بدون اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی

رحمان ظفری دهکهنه¹، صمد نصیری اردلی²، ملیحه حسینیان دهکردی³

¹آموزش و پرورش، اردل rahmanzafary28@gmail.com

²آموزش و پرورش، اردل samadnasiri0026@gmail.com

³آموزش و پرورش، اردل hasyanmalyhh@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مقایسه راهبرد های رویارویی دانش آموزان با و بدون اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی بوده است. روش پژوهش حاضر پس‌رویدادی، علی-مقایسه‌ای است که در آن دانش‌آموزان دختر و پسر دوره ابتدایی مورد مقایسه قرار گرفتند. متغیر مستقل پژوهش عبارت است از اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی و متغیر وابسته راهبردهای رویارویی می‌باشد. متغیر تعدیل‌گر که در کنار متغیر مستقل بررسی شد عبارت بود از جنسیت در دو سطح دختر و پسر و متغیر سن در سطح 12 تا 14 سال کنترل شد. جامعه آماری مطالعه حاضر شامل تمام دانش‌آموزان دختر و پسر با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی و بهنجار دوره ابتدایی است که در سال تحصیلی 1401-1402 در شهرستان اردل مشغول به تحصیل بودند. یافته‌های بدست آمده از مقایسه تعاملی گروه‌ها در تحلیل واریانس دو عاملی نشان می‌دهد که بین راهبردهای رویارویی دانش‌آموزان با و بدون اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی تفاوتی وجود ندارد و نیز بین دانش‌آموزان دختر و پسر از نظر راهبردهای رویارویی تفاوتی مشاهده نشد. در نهایت اثر تعاملی جنسیت و اختلال نیز در این تحلیل معنا دار نبوده است.

واژه‌های کلیدی

راهبردهای رویارویی، اختلال نارسایی توجه و بیش‌فعالی، دانش آموز

1. بیان مسئله

اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی¹ (ADHD) یکی از متداول‌ترین اختلال‌های دوران کودکی است که میزان مراجعه به مراکز درمانی به علت آن، از تمامی اختلال‌های دیگر بیشتر است. امروزه، این اختلال به دلایل گوناگونی مورد توجه دانشمندان و پژوهشگران قرار گرفته است. نخست آنکه این اختلال که اولین یا دومین اختلال فراوان در دوران کودکی یا نوجوانی است، برای بسیاری از دانش‌آموزان مشکلات قابل توجهی ایجاد می‌کند و بر عملکرد شناختی، اجتماعی، هیجانی و خانوادگی آنان و سپس در بزرگسالی، بر عملکرد شغلی و زناشویی آنها تأثیر می‌گذارد. دوم، سبب شناسی و درمان این اختلال هنوز به طور کامل مشخص نشده است. سوم، به نظر می‌رسد شناخت بهتر اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی، به شناخت بهتر بسیاری از اختلال‌های همبود² با آن، همچون اختلال سلوک³، اختلال نافرمانی ستیزشی⁴ و ناتوانی یادگیری⁵ کمک می‌کند [33].

میرز⁶ و هامیل⁷ (1990) به نقل از [41] کودکان دارای نارسایی توجه/ بیش‌فعالی را با این ویژگی‌ها توصیف می‌کنند: اغلب نمی‌توانند کارهای در دست اقدام را به پایان برسانند، اغلب این طور به نظر می‌رسند که گوش نمی‌دهند، پیش از فکر کردن عمل می‌کنند، به طور آشکار از یک کار به کار دیگر تغییر جهت می‌دهند، به نظارت زیاد نیاز دارند، تعداد نوبت‌هایی که از کلاس خارج می‌شوند، بسیار زیاد است، در موقعیت‌های گروهی و بازی‌های دسته‌جمعی، مشکلاتی در زمینه رعایت نوبت دارند و در نهایت اغلب آنها اختلالات یادگیری دارند.

نتیجه پژوهش‌های انجام شده در مراکز پژوهشی و دانشگاهی در سراسر جهان، شناخت و آگاهی بسیار جدیدی از ویژگی‌ها و سبب شناسی این اختلال به دست داده است. این آگاهی از واپسین سال‌های دهه 80 میلادی [46] به نقل از [12] و به ویژه یک دهه بعد، یعنی زمانی که بارکلی در سال 1997 مقاله‌ای در مورد این اختلال نوشت، نمود پیدا کرد. بر این اساس، دانشمندان آنچه را که درباره سبب شناسی این اختلال می‌دانستند بازنگری کردند، و به نظر می‌رسد الگوی جدیدی در این زمینه در حال شکل‌گیری و گسترش است. در این الگوی جدید، تأکید اصلی بر تکانشگری ناشی از نارسایی بازداری است، که به شکل نارسایی در کنترل حرکتی ظاهر می‌شود. تکانشگری در مشکل‌های مرتبط با مدرسه، خانه، ارتباط با دوستان، خودتنظیمی هیجانی، بزهکاری نوجوانی و ناهماهنگی حرکتی، نقش بنیادی دارد. به دیگر سخن، این مشکل‌ها بیش از یادگیری‌های ناکافی، در عملکرد عصبی-شناختی ناپایدار ریشه دارند. شروع کارها و ناتمام رها کردن آنها، والدین و معلمان را متقاعد می‌سازد که این کودکان دارای انگیزه کافی نیستند، یا شاید اینکه آنها کارشان را خوب انجام نمی‌دهند. این نگرش باعث افزایش فشار روانی در والدین و معلمان می‌شود و از سوی دیگر، منجر به پنهان ماندن مشکلات عصبی-شناختی این کودکان می‌شود. در ارزیابی این اختلال نیز امروزه بر مطالعه شرح حال کودک و بررسی رفتارها در محیط‌های طبیعی همچون خانه و مدرسه تأکید می‌شود [12].

به نظر می‌رسد که کودکان دارای نارسایی توجه/ بیش‌فعالی در رویارویی با مسایل تحصیلی، خانوادگی، عاطفی و غیره معمولاً دچار مشکلات زیادی هستند. نتایج ضعیف تحصیلی همراه با پایین بودن سطح عزت نفس [34]، طرد شدگی توسط همسالان به علت عدم ایجاد روابط موفقیت‌آمیز [53] و تضاد ورزی و اختلال رفتار ارتباطی [32] به نقل از [8] نمونه‌هایی از این مشکلات هستند که نشان دهنده شکست کودک بیش‌فعال در حل مسایل و مشکلات زندگی می‌باشند. یکی از مهمترین مکان‌هایی که در آنجا این کودکان با مشکلات فراوان دست به گریبان هستند مدرسه می‌باشد. کم توجهی، بیش‌فعالی، برانگیختگی، ناتوانی‌های یادگیری، مشکلات حرکتی، تضادورزی و مشکلات ارتباطی، فعالیت‌های مدرسه‌ای و تحصیلی آنها را دچار اختلال می‌کند و مهارت‌های حل مساله ضعیف این دانش‌آموزان موجبات شکست آنها را در رویارویی با مسایل عمومی و خاص زندگی فراهم می‌سازد.

1. attention – dificity/ hyperactivity disorder

2. comorbid disorder

3. conduct disorder

4. oppositional defiant disorder

5. learning disorder

6. Meyers

7. Hammill

بنابراین شناخت دانش‌آموزان از این نظر که آنها چگونه راهبردهای رویارویی خود را رشد می‌دهند، به دلایل زیر مهم است:

- 1- کسب بینش در مورد چرایی و چگونگی پاسخ آنها به موقعیت فشارزا و شناخت عواملی که در یادگیری راهبردهای رویارویی کودکان، نقش دارد.
- 2- مطالعه روی راهبردهای رویارویی کودکان، توجه ما را به عوامل مداخله‌کننده بالقوه که در رویارویی کارآمد مؤثرند جلب می‌کند.

از این رو در این پژوهش تلاش می‌شود این مساله بررسی شود که:

آیا میان راهبردهای رویارویی دانش‌آموزان با نارسایی توجه / پیش‌فعالی و دانش‌آموزان بهنجار تفاوتی وجود دارد؟

2. اهمیت موضوع پژوهش

بیش‌فعالی، اختلال پیچیده و معلول‌کننده ای است که برای هزاران کودک، نوجوان و بزرگسال، مشکلاتی ایجاد کرده است. کودک بیش‌فعال اصولاً از پیش از تولد به این اختلال مبتلاست و در صورتی که خدمات درمانی، آموزشی و روانشناختی دریافت نکند، این امر ناتوانی‌های قابل توجهی برای او به وجود خواهد آورد [12].

تا چند سال پیش، بسیاری از صاحب‌نظران بر این باور بودند که اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی در سال‌های پیش از نوجوانی از بین می‌رود. نتایج پژوهش‌ها نشان داده است که آثار این اختلال در عملکرد تحصیلی، توجه و عدم بازداری رفتار⁸، تا اواخر سال‌های نوجوانی باقی می‌ماند [31] به نقل از [12] امروزه مشخص شده است که 30 تا 70 درصد افراد با اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی، ویژگی‌های بالینی این اختلال را همچنان تا سالهای بزرگسالی نشان می‌دهند (گزارش مرکز مطالعه اختلال نارسایی توجه در کودکان و بزرگسالان، 1995).

بعلاوه به علت اینکه میزان قابل توجهی از کودکان دچار مشکلات رفتاری را کودکان و دانش‌آموزان دارای نارسایی توجه/ بیش‌فعالی تشکیل می‌دهند و در واقع دومین اختلال فراوان در دوران کودکی و نوجوانی است [33]. اهمیت بررسی این کودکان را دو چندان می‌کند. قابل ذکر است که پرسش‌های زیادی در مورد این اختلال وجود دارد که هنوز پاسخی برای آنها دریافت نشده است. در جامعه ایران، این پرسش‌ها که به شیوع، ویژگی‌ها و ارزیابی اختلال و نیز چگونگی تعامل کودکان مبتلا با والدین، معلمان و دوستان و انواع هم‌ابتلائی‌ها مربوطند، همچنان بدون پاسخ مانده‌اند. با توجه به شیوع زیاد این اختلال، ضروری است تا این اختلال و دانش‌آموزان دارای این اختلال بیشتر مورد توجه قرار گیرند [12].

3. فرضیه پژوهش

بین راهبردهای رویارویی دانش‌آموزان دختر و پسر دارای اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی، و دانش‌آموزان بهنجار تفاوت وجود دارد.

4. تعریف عملیاتی متغیرها

اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی: براساس ملاک‌های تشخیص انجمن روان پزشکی آمریکا (1994)، تشخیص این اختلال مستلزم وجود مشکلات پایدار در قلمرو بی‌توجهی، بیش‌فعالی و برانگیختگی است که از تاخیر عقلی، اختلال فراگیر رشدی یا اختلال‌های روانی دیگر ناشی نمی‌شوند و قبل از 7 سالگی بروز می‌کنند. منظور از اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی در این پژوهش تشخیصی است که بر مبنای ملاک‌های تشخیصی ملاک‌های تشخیص انجمن روان پزشکی آمریکا (1994) صورت می‌گیرد.

راهبردهای رویارویی: راهبردهای رویارویی عبارتند از کوشش‌های هوشیارانه فرد که رویدادها و تقاضاهای فشارزا را مهار می‌کند و منابع شخصی فرد (مانند عاطفه مثبت، اطمینان و خودکنترلی) را ارتقاء می‌بخشد تا شدت تنش کاهش یابد [45]. منظور از راهبردهای رویارویی در این پژوهش نمره‌ای است که آزمودنی در مقیاس راهبردهای رویارویی فریدن برگ و لوپس (1993) بدست می‌آورد.

5. روش و ابزار پژوهش

روش پژوهش حاضر پس‌رویدادی، علی-مقایسه‌ای است که در آن دانش‌آموزان دختر و پسر دوره ابتدایی مورد مقایسه قرار گرفتند. متغیر مستقل پژوهش عبارت است از اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی و متغیر وابسته راهبردهای رویارویی می‌باشد. متغیر تعدیل‌گر که در کنار متغیر مستقل بررسی شد عبارت بود از جنسیت در دو سطح دختر و پسر و متغیر سن در سطح 12 تا 14 سال کنترل شد.

5-1- جامعه و نمونه پژوهش

جامعه آماری مطالعه حاضر شامل تمام دانش‌آموزان دختر و پسر با و بدون اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی و بهنجار دوره ابتدایی است که در سال تحصیلی 1401-1402 شهرستان اردل مشغول به تحصیل بودند.

5-2- نمونه و روش نمونه‌گیری

نمونه پژوهش حاضر عبارت است از 30 نفر دانش‌آموز دارای اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی (15 دختر و 15 پسر شامل 5 دانش‌آموز از نوع نارسایی توجه غالب، 3 نفر از نوع بیش‌فعالی غالب و 7 نفر از نوع مرکب دارای نارسایی توجه همراه با بیش‌فعالی) و 30 دانش‌آموز بدون اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی (15 دختر و 15 پسر) که با استفاده از دو روش نمونه‌گیری در دسترس و تصادفی از میان کل دانش‌آموزان دوره ابتدایی انتخاب و باهم مقایسه شدند. برای انتخاب نمونه پژوهش ابتدا از آموزش و پرورش شهرستان اردل دو منطقه و از هر منطقه 2 مدرسه ابتدایی‌دخترانه و 2 مدرسه ابتدایی پسرانه به طور تصادفی انتخاب شدند (در مجموع شامل 4 مدرسه ابتدایی دخترانه و 4 مدرسه ابتدایی پسرانه). از میان مدارس ابتدایی دخترانه و پسرانه به طور جداگانه از 3 مدرسه هر کدام 4 دانش‌آموز و یک مدرسه 3 دانش‌آموز دارای اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی به صورت نمونه‌گیری در دسترس و دانش‌آموزان بهنجار به صورت نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند و جهت مقایسه مورد بررسی قرار گرفتند. نحوه نمونه‌گیری دانش‌آموزان دارای اختلال بدین گونه بوده است که بر اساس گفتگو با معلمان و معاونین هر مدرسه و توضیح ملاکهای DSMIV برای آنها و معرفی این دانش‌آموزان به پژوهشگر به شناسایی آنها پرداخته شد و از میان آنها کسانی که بیشترین تطابق را با ملاکها داشتند (از هر مدرسه به تعداد 4 نفر) انتخاب شدند. تعداد کل دانش‌آموزان در هر گروه سنی در نمونه دارای اختلال عبارت است از: 14 دانش‌آموز سال چهارم ابتدایی، 10 دانش‌آموز سال پنجم و 6 دانش‌آموز سال ششم. سپس نمونه به هنجار بعد از انتخاب نمونه دارای اختلال در هر مدرسه به تعداد برابر با آنها به طور تصادفی انتخاب شدند.

5-3- ابزار پژوهش

1- چک لیست نشانه‌های اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی بر اساس ضوابط تشخیصی و آماری انجمن روان پزشکی آمریکا (1994) به نقل از [15].

2-مقیاس راهبردهای رویارویی نوجوانان:

این مقیاس توسط فریدن‌برگ و لوئیس در سال 1993 تهیه و تدوین گردیده است. این ابزار در راستای کارهای بالینی و همچنین طرح‌های پژوهشی کاربرد دارد در واقع رفتارهای رویارویی‌ای نوجوانان 12 تا 18 سال را مورد شناسایی قرار می‌دهد. مقیاس یک پرسش‌نامه خودسنجی است و فرم اصلی آن متشکل از 80 عبارت می‌باشد که 79 عبارت آن بسته پاسخ و بصورت 5 گزینه‌ای است و هر گزینه نشان دهنده میزان استفاده و بسامد رفتار مورد نظر می‌باشد و با عبارت "هیچگاه استفاده نمی‌کنم"، "بسیار کم استفاده می‌کنم"، "بعضی اوقات استفاده می‌کنم"، "اغلب اوقات استفاده می‌کنم" و "بسیار زیاد استفاده می‌کنم" مشخص گردیده است که نمره گزینه‌ها بین 1 تا 5 متغیر است.

مقیاس مذکور پس از ترجمه توسط خانم قهقهائی در سال 1379 جهت بررسی و اصلاح به استاد راهنما و مشاور خود ارائه شده و بنا بر صلاحدید آنان دو عبارت از مجموع 79 عبارت پرسش‌نامه به علت مغایرت با فرهنگ جامعه و مدارس ایران حذف گردید و تعداد عبارات به 77 مورد کاهش یافت. چون هر دو عبارت حذف شده مربوط به یک راهبرد رویارویی‌ای به نام کاهش تنش بوده و در واقع از مجموع 5 عبارت متعلق به این راهبرد، دو مورد آن حذف گردیده بود لذا به منظور جلوگیری از راهیابی هرگونه خطا در امر تحقیق پس از اجرا به هنگام تجزیه و تحلیل‌های آماری کل عبارت مربوط به این راهبرد رویارویی‌ای، مجموع راهبردهای مطرح شده حذف گردید و پرسش‌نامه از هجده خرده‌مقیاس به هفده خرده‌مقیاس تقلیل یافت [15].

همچنین کشاورز ضریب آلفای کرونباخ 0/84 و روش دو نیمه کردن کاتمن و اسپیرمن براون 0/81 را در ایران گزارش کرده است.

6. بحث و نتیجه گیری

آمار توصیفی

در جدول های شماره 1-6 تا 18-6 میانگین و انحراف استاندارد نمره راهبرد رویارویی (مقابله ای) و همچنین هر کدام از خرده مقیاس ها به تفکیک جنسیت و بهنجار بودن یا داشتن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی نشان داده شده است.

جدول 6-1. میانگین و انحراف استاندارد نمره راهبرد رویارویی (مقابله ای)

جنسیت	وضعیت	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
پسر	بهنجار	15	252/13	37/036
	ADHD	15	232/73	30/886
	کل	30	242/43	34/929
دختر	بهنجار	15	224/93	23/789
	ADHD	15	236/13	58/733
	کل	30	230/53	44/395
کل	بهنجار	30	238/53	33/567
	ADHD	30	234/43	46/139
	کل	60	236/48	40/056

جدول 6-2. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس جستجوی حمایت اجتماعی

جنسیت	وضعیت	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
پسر	بهنجار	15	2/87	0/834
	ADHD	15	2/47	0/640
	کل	30	2/67	0/758
دختر	بهنجار	15	2/60	0/828
	ADHD	15	3/53	0/743
	کل	30	3/07	0/907

0/828	2/73	30	بهنجار	کل
0/871	3/00	30	ADHD	
0/853	2/87	60	کل	

جدول 6-3. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس تمرکز برای حل مساله

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
0/743	3/53	15	بهنجار	پسر
0/704	2/93	15	ADHD	
0/774	3/23	30	کل	
0/617	2/67	15	بهنجار	دختر
0/594	3/73	15	ADHD	
0/805	3/20	30	کل	
0/803	3/10	30	بهنجار	کل
0/758	3/33	30	ADHD	
0/783	3/22	60	کل	

جدول 6-4. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس تلاش کردن و موفق شدن

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
0/561	3/20	15	بهنجار	پسر
0/632	2/60	15	ADHD	
0/662	2/90	30	کل	
0/507	2/40	15	بهنجار	دختر
0/488	3/33	15	ADHD	
0/681	2/87	30	کل	
0/664	2/80	30	بهنجار	کل
0/669	2/97	30	ADHD	
0/666	2/88	60	کل	

جدول 6-5. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس تکران

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
1/163	3/27	15	بهنجار	پسر
0/594	2/93	15	ADHD	
0/923	3/10	30	کل	

0/655	3/00	15	بهنجار	دختر
0/910	3/60	15	ADHD	
0/837	3/30	30	کل	
0/937	3/13	30	بهنجار	کل
0/828	3/27	30	ADHD	
0/897	3/20	60	کل	

جدول 6-6. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
0/743	2/87	15	بهنجار	پسر
0/799	2/73	15	ADHD	
0/761	2/80	30	کل	
0/834	2/87	15	بهنجار	دختر
0/737	3/60	15	ADHD	
0/858	3/23	30	کل	
0/776	2/87	30	بهنجار	کل
0/874	3/17	30	ADHD	
0/833	3/02	60	کل	

جدول 6-7. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس احساس تعلق یا پذیرش

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
0/976	2/67	15	بهنجار	پسر
0/676	2/80	15	ADHD	
0/828	2/73	30	کل	
0/799	2/73	15	بهنجار	دختر
0/561	3/20	15	ADHD	
0/718	2/97	30	کل	
0/877	2/70	30	بهنجار	کل
0/643	3/00	30	ADHD	
0/777	2/85	60	کل	

جدول 6-8. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس تفکر آرزومندانه

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
------------------	---------	-------	-------	-------

0/834	3/47	15	بهنجار	پسر	
0/775	2/80	15	ADHD		
0/860	3/13	30	کل		
0/676	2/80	15	بهنجار	دختر	
0/775	3/20	15	ADHD		
0/743	3/00	30	کل		
0/819	3/13	30	بهنجار	کل	
0/788	3/00	30	ADHD		
0/800	3/07	60	کل		

جدول 6-9. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس تسلیم یا عدم مقابله

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
1/047	2/33	15	بهنجار	پسر
0/561	2/20	15	ADHD	
0/828	2/27	30	کل	
0/884	2/07	15	بهنجار	دختر
0/724	1/67	15	ADHD	
0/819	1/87	30	کل	
0/961	2/20	30	بهنجار	کل
0/691	1/93	30	ADHD	
0/841	2/07	60	کل	

جدول 6-10. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس کاهش تنش

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
0/986	2/40	15	بهنجار	پسر
0/378	2/00	15	ADHD	
0/761	2/20	30	کل	
0/862	2/20	15	بهنجار	دختر
0/756	2/00	15	ADHD	
0/803	2/10	30	کل	
0/915	2/30	30	بهنجار	کل
0/587	2/00	30	ADHD	

0/777	2/15	60	کل	
-------	------	----	----	--

جدول 6-11. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس فعالیت های اجتماعی

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
0/799	2/73	15	بهنجار	پسر
0/828	2/40	15	ADHD	
0/817	2/57	30	کل	
0/775	2/20	15	بهنجار	دختر
1/166	2/23	15	ADHD	
0/957	2/21	30	کل	
0/819	2/47	30	بهنجار	کل
0/983	2/32	30	ADHD	
/897	2/40	60	کل	

جدول 6-12. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس نادیده گرفتن مساله

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
0/915	2/47	15	بهنجار	پسر
0/458	3/07	15	ADHD	
0/774	2/77	30	کل	
0/834	2/53	15	بهنجار	دختر
0/986	2/40	15	ADHD	
0/900	2/47	30	کل	
0/861	2/50	30	بهنجار	کل
0/828	2/73	30	ADHD	
0/846	2/62	60	کل	

جدول 6-13. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس سرزنش خود

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
0/704	2/93	15	بهنجار	پسر
0/961	3/07	15	ADHD	
0/830	3/00	30	کل	
0/834	2/53	15	بهنجار	دختر

1/109	2/31	15	ADHD	کل
0/959	2/43	30	کل	
0/785	2/73	30	پهنجار	
1/084	2/71	30	ADHD	
0/933	2/72	60	کل	

جدول 6-14. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس اجتناب از دیگران

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
1/320	2/80	15	پهنجار	پسر
0/594	2/93	15	ADHD	
1/008	2/87	30	کل	
0/910	2/40	15	پهنجار	دختر
0/915	2/53	15	ADHD	
0/900	2/47	30	کل	
1/133	2/60	30	پهنجار	کل
0/785	2/73	30	ADHD	
0/968	2/67	60	کل	

جدول 6-15. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس جستجوی حمایت های معنوی

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
0/915	2/87	15	پهنجار	پسر
1/223	1/93	15	ADHD	
1/163	2/40	30	کل	
0/845	2/00	15	پهنجار	دختر
0/799	2/73	15	ADHD	
0/890	2/37	30	کل	
0/971	2/43	30	پهنجار	کل
1/093	2/33	30	ADHD	
1/027	2/38	60	کل	

جدول 6-16. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس تمرکز بر جنبه های مثبت

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
------------------	---------	-------	-------	-------

کد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
0/910	3/60	15	بهنجار	پسر
0/816	2/67	15	ADHD	
0/973	3/13	30	کل	
0/986	2/60	15	بهنجار	دختر
0/743	3/53	15	ADHD	
0/980	3/07	30	کل	
1/062	3/10	30	بهنجار	کل
0/885	3/10	30	ADHD	
0/969	3/10	60	کل	

جدول 6-17. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس جستجوی کمک های تخصصی

کد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
0/862	2/80	15	بهنجار	پسر
0/990	2/13	15	ADHD	
0/973	2/47	30	کل	
0/862	2/20	15	بهنجار	دختر
1/014	2/80	15	ADHD	
0/974	2/50	30	کل	
0/900	2/50	30	بهنجار	کل
1/042	2/47	30	ADHD	
0/965	2/48	60	کل	

جدول 6-18. میانگین و انحراف استاندارد نمره خرده مقیاس تفریحات فیزیکی

کد	میانگین	تعداد	وضعیت	جنسیت
1/280	3/27	15	بهنجار	پسر
0/990	3/53	15	ADHD	
1/133	3/40	30	کل	
0/862	2/80	15	بهنجار	دختر
0/724	2/67	15	ADHD	
0/785	2/73	30	کل	
1/098	3/03	30	بهنجار	کل
0/960	3/10	30	ADHD	

1/023	3/07	60	کل
-------	------	----	----

استنباط آماری داده ها

به منظور آزمون فرضیه های پژوهش از مدل آماری تحلیل واریانس دو متغیری استفاده شده است که نتایج مربوط، به تفکیک چهار فرضیه مطرح شده در پژوهش در زیر ارائه شده است.

❖ مقایسه راهبرد رویارویی (مقابله ای) دانش آموزان با و بدون اختلال نارسایی توجه/بیش فعالی در دو زیرگروه دختر و پسر

جدول 6-19. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (راهبرد رویارویی)

منابع	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	5887/650	3	1962/550	1/238	0/305
عرض از مبدا	3355462/017	1	3355462/017	2116/645	0/000
جنسیت	2124/150	1	2124/150	1/340	0/252
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	252/150	1	252/150	0/159	0/692
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	3511/350	1	3511/350	2/215	0/142
خطا	88775/333	56	1585/274		
کل	3450125/000	60			
کل تصحیح شده	94662/983	59			

1) تاثیر جنسیت در راهبرد رویارویی (مقابله ای)

$$\text{سطح معنی داری} = 0/05252 >$$

بنابراین بین میانگین نمرات راهبرد رویارویی (مقابله ای) دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در راهبرد رویارویی (مقابله ای)

$$\text{سطح معنی داری} = 0/05 > 692$$

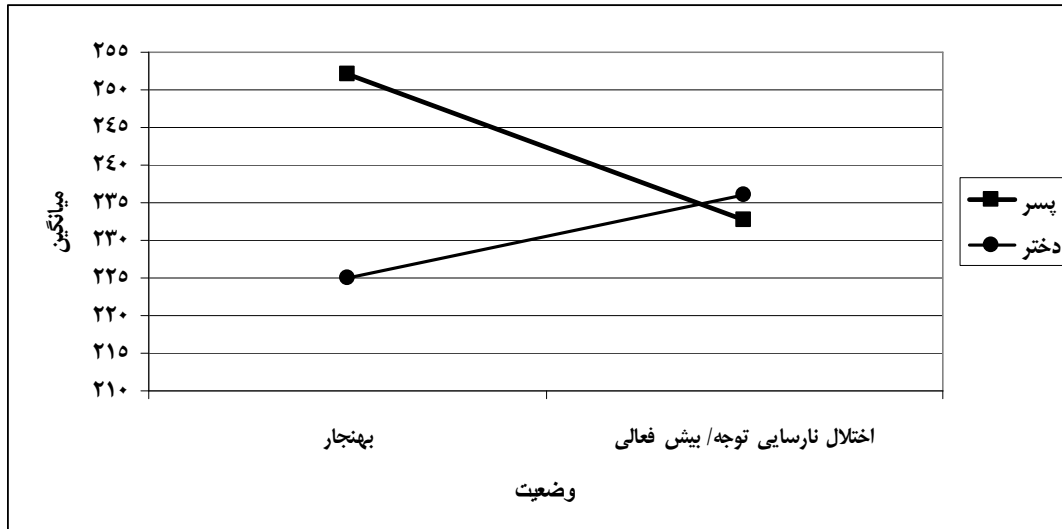
بنابراین بین میانگین نمرات راهبرد رویارویی (مقابله ای) گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در راهبرد رویارویی (مقابله ای)

$$\text{سطح معنی داری} = 0/05 > 142$$

بنابراین بین میانگین نمرات راهبرد رویارویی (مقابله ای) دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود ندارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 1-4 نشان داده شده است.

نمودار 6-1. مقایسه میانگین نمره راهبرد رویارویی در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی

چنانچه در نمودار هم مشاهده می شود تعامل بین میانگین نمره راهبرد رویارویی در متغیر جنسیت و دارا بودن و نبودن اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی ناچیز می باشد و با توجه به نتیجه آزمون از لحاظ آماری معنی دار نیست.

❖ مقایسه خرده مقیاس های راهبرد رویارویی (مقابله ای) دانش آموزان با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در دو زیرگروه دختر و پسر

▪ خرده مقیاس جستجوی حمایت اجتماعی

جدول 6-20. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (جستجوی حمایت اجتماعی)

منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	10/133	3	3/378	5/767	0/002
عرض از مبدا	493/067	1	493/067	841/821	0/000
جنسیت	2/400	1	2/400	4/098	0/048
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	1/067	1	1/067	1/821	0/183
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	6/667	1	6/667	11/382	0/001
خطا	32/800	56	0/586		
کل	536/000	60			
کل تصحیح شده	42/933	59			

1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس جستجوی حمایت اجتماعی

$$\text{سطح معنی داری} = 0/05 < 048 = 0$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس جستجوی حمایت اجتماعی دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود دارد.

با توجه به اطلاعات موجود:

جدول 6-21. میانگین نمره خرده مقیاس جستجوی حمایت اجتماعی به تفکیک جنسیت

میانگین	تعداد	جنسیت	خرده مقیاس جستجوی حمایت اجتماعی
2/67	30	پسر	
3/07	30	دختر	

میانگین نمره دختران در این مقیاس بالاتر از پسران است.

(2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس جستجوی حمایت اجتماعی

سطح معنی داری/ $0/05 > 183 = 0$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس جستجوی حمایت اجتماعی گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی

توجه/ بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

(3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس جستجوی حمایت اجتماعی

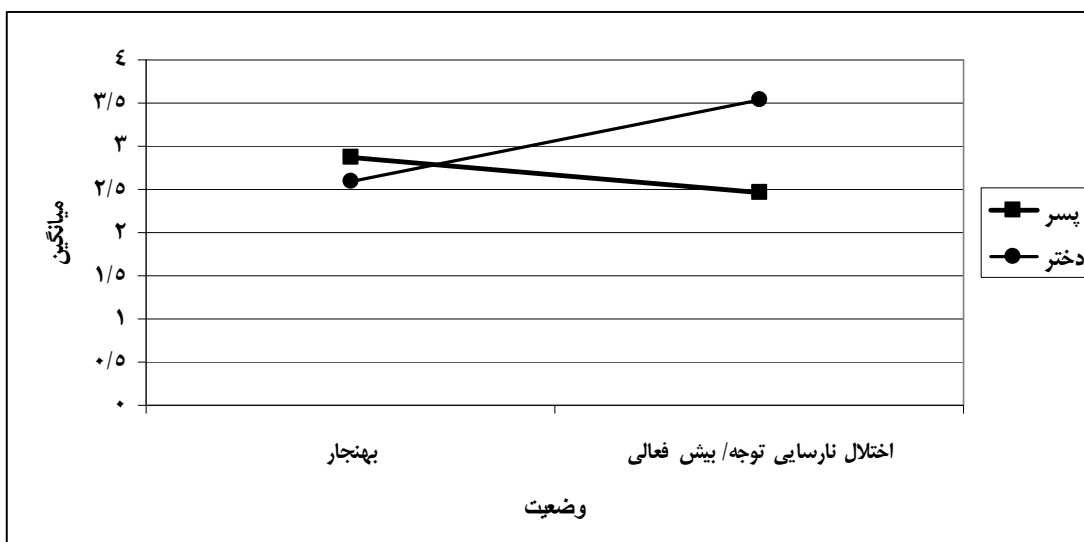
سطح معنی داری/ $0/05 < 001 = 0$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس جستجوی حمایت اجتماعی دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال

نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود دارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 2-4 نشان داده شده است.

نمودار 6-2. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس جستجوی حمایت اجتماعی در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/

بیش فعالی

○ جهت بررسی تفاوت دو به دو میانگین ها از پس آزمون توکی استفاده شده که نتایج به پیوست ارائه شده است:

جدول 6-22. نتایج آزمون تعقیبی توکی (جستجوی حمایت اجتماعی)

فاصله اطمینان 95 درصد		سطح اطمینان	خطای استاندارد	تفاوت میانگین (الف - ب)	وضعیت (الف)	وضعیت (ب)
حد بالا	حد پایین					
1/14	-0/34	0/485	0/279	0/40	ADHD - پسر	پسر - بهنجار
1/01	-0/47	0/776	0/279	0/27	ADHD - دختر	دختر - بهنجار
0/07	-1/41	0/092	0/279	-0/67	ADHD - دختر	ADHD - دختر
0/34	-1/14	0/485	0/279	-0/40	ADHD - پسر	پسر - بهنجار
0/61	-0/87	0/964	0/279	-0/13	ADHD - دختر	دختر - بهنجار
-0/33	-1/81	0/002	0/279	-1/07(*)	ADHD - دختر	ADHD - دختر
0/47	-1/01	0/776	0/279	-0/27	ADHD - پسر	پسر - بهنجار
0/87	-0/61	0/964	0/279	0/13	ADHD - پسر	ADHD - پسر
-0/19	-1/67	0/008	0/279	-0/93(*)	ADHD - دختر	ADHD - دختر
1/41	-0/7	0/092	0/279	0/67	ADHD - پسر	ADHD - دختر
1/81	0/33	0/002	0/279	1/07(*)	ADHD - پسر	ADHD - پسر
1/67	0/19	0/008	0/279	0/93(*)	ADHD - دختر	ADHD - دختر

(*) تفاوت میانگین ها در سطح 0/05 معنی دار است.

با توجه به نتایج آزمون توکی زیرگروه های همگن در جدول 6-23 نشان داده شده است.

جدول 6-23. زیر گروه های همگن (جستجوی حمایت اجتماعی)

وضعیت	زیر گروه		تعداد
	1	2	
ADHD - پسر	2/47		15
دختر - بهنجار	2/60		15
پسر - بهنجار	2/87	2/87	15
ADHD - دختر	3/53		15
سطح معنی داری	0/485	0/092	

بنابراین نتیجه می شود که میانگین نمره خرده مقیاس جستجوی حمایت اجتماعی در زیرگروه دختران دارای اختلال ADHD به

طور معنی دار بالاتر از سه زیرگروه دیگر است.

▪ خرده مقیاس تمرکز برای حل مساله

جدول 6-24. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (تمرکز برای حل مساله)

منابع	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	11/250	3	3/750	8/422	0/000
عرض از مبدا	620/817	1	620/817	1394/348	0/000
جنسیت	/017	1	0/017	0/037	0/847
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	/817	1	0/817	1/834	0/181
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	10/417	1	10/417	23/396	0/000
خطا	24/933	56	0/445		

			60	657/000	کل کل تصحیح شده
			59	36/183	

1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس تمرکز برای حل مساله

$$0/05 > 847 = 0/ \text{داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تمرکز برای حل مساله دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس تمرکز برای حل مساله

$$0/05 > 181 = 0/ \text{داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تمرکز برای حل مساله گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

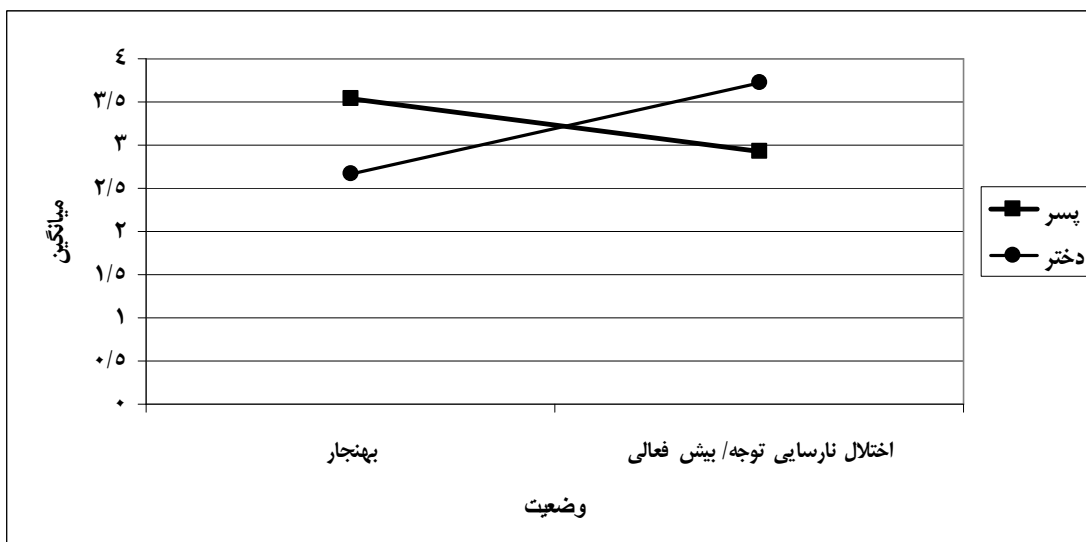
3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس تمرکز برای حل مساله

$$0/05 < 000 = 0/ \text{داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تمرکز برای حل مساله دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود دارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 3-4 نشان داده شده است.

نمودار 3-6. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس تمرکز برای حل مساله در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش

فعال

○ نتایج مربوط به پس آزمون توکی:

○ جدول 4-25. نتایج آزمون تعقیبی توکی (تمرکز برای حل مساله)

فاصله اطمینان 95 درصد	سطح اطمینان	خطای استاندارد	تفاوت میانگین (الف - ب)	وضعیت	
				(الف)	(ب)
حد بالا	حد پایین			وضعیت (الف)	وضعیت (ب)
1/25	-0/05	0/077	0/244	0/60	ADHD - پسر
1/51	0/22	0/004	0/244	0/87(*)	دختر - بهنجار
0/45	-0/85	0/844	0/244	-0/20	ADHD - دختر
0/05	-1/25	0/077	0/244	-0/60	ADHD - پسر
/91	-0/38	0/694	0/244	0/27	دختر - بهنجار
-0/15	-1/45	0/009	0/244	-0/80(*)	ADHD - دختر
-0/22	-1/51	0/004	0/244	-0/87(*)	پسر - بهنجار
0/38	-0/91	0/694	0/244	-0/27	ADHD - پسر
-0/42	-1/71	0/000	0/244	-1/07(*)	ADHD - دختر
0/85	-0/45	0/844	0/244	0/20	ADHD - دختر
1/45	0/15	0/009	0/244	0/80(*)	ADHD - پسر
1/71	0/42	0/000	0/244	1/07(*)	دختر - بهنجار

(*) تفاوت میانگین ها در سطح 0/05 معنی دار است.

با توجه به نتایج آزمون توکی زیرگروه های همگن در جدول 26-4 نشان داده شده است.

جدول 6-26. زیر گروه های همگن (تمرکز برای حل مساله)

وضعیت	تعداد	زیر گروه		
		1	2	3
ADHD - پسر	15	2/67		
دختر - بهنجار	15	2/93	2/93	
پسر - بهنجار	15	3/53	3/53	
ADHD - دختر	15	3/73		
سطح معنی داری		0/844	0/077	/694

میانگین نمره خرده مقیاس تمرکز برای حل مساله، در زیرگروه پسران بهنجار و دختران ADHD به طور

معنی دار از دو زیرگروه دختران بهنجار و پسران ADHD بالاتر است.

خرده مقیاس تلاش کردن و موفق شدن

جدول 6-27. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (تلاش کردن و موفق شدن)

منابع	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	9/250	3	3/083	10/197	0/000
عرض از مبدا	498/817	1	498/817	1649/630	0/000
جنسیت	0/017	1	0/017	0/055	0/815
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/417	1	0/417	1/378	0/245
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	8/817	1	8/817	29/157	0/000

		0/302	56	16/933	خطا کل کل تصحیح شده
			60	525/000	
			59	26/183	

1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس تلاش کردن و موفق شدن

$$\text{سطح معنی داری} = 0/815 > 0/05$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تلاش کردن و موفق شدن دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس تلاش کردن و موفق شدن

$$\text{سطح معنی داری} = 0/245 > 0/05$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تلاش کردن و موفق شدن گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس تلاش کردن و موفق

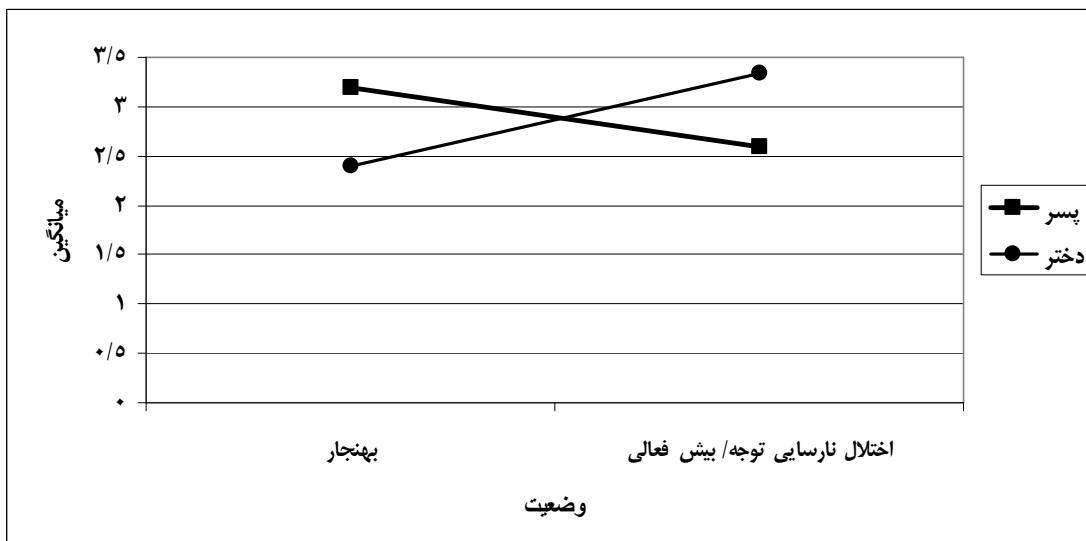
شدن

$$\text{سطح معنی داری} = 0/000 < 0/05$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تلاش کردن و موفق شدن دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود دارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 4-4 نشان داده شده است.

نمودار 4-6. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس تلاش کردن و موفق شدن در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/

بیش فعالی

○ نتایج مربوط به پس آزمون توکی:

جدول 6-28. نتایج آزمون تعقیبی توکی (تلاش کردن و موفق شدن)

فاصله اطمینان 95 درصد	سطح اطمینان	خطای استاندارد	تفاوت میانگین (الف - ب)	وضعیت (الف) / وضعیت (ب)	
				حد بالا	حد پایین
1/13	0/07	0/021	0/201	0/60(*)	وضعیت (الف) - پسر - بهنجار
1/33	0/27	0/001	0/201	0/80(*)	وضعیت (الف) - دختر - بهنجار
0/40	-0/67	0/910	0/201	-0/13	وضعیت (الف) - ADHD دختر
-0/07	-1/13	0/021	0/201	-0/60(*)	وضعیت (ب) - ADHD پسر
0/73	-0/33	0/752	0/201	0/20	وضعیت (ب) - دختر - بهنجار
-0/20	-1/27	0/003	0/201	-0/73(*)	وضعیت (ب) - ADHD دختر
-0/27	-1/33	0/001	0/201	-0/80(*)	وضعیت (ب) - پسر - بهنجار
0/33	-0/73	0/752	0/201	-0/20	وضعیت (ب) - ADHD پسر
-0/40	-1/47	0/000	0/201	-0/93(*)	وضعیت (ب) - ADHD دختر
0/67	-0/40	0/910	0/201	0/13	وضعیت (ب) - ADHD دختر
1/27	0/20	0/003	0/201	0/73(*)	وضعیت (ب) - ADHD پسر
1/47	0/40	0/000	0/201	0/93(*)	وضعیت (ب) - دختر - بهنجار

(*) تفاوت میانگین ها در سطح 0/05 معنی دار است.

با توجه به نتایج آزمون توکی زیرگروه های همگن در جدول 6-29 نشان داده شده است.

جدول 6-29. زیر گروه های همگن (تلاش کردن و موفق شدن)

وضعیت	تعداد	زیر گروه	
		1	2
- ADHD پسر	15	2/40	
- دختر - بهنجار	15	2/60	
- پسر - بهنجار	15		3/20
- ADHD دختر	15		3/33
سطح معنی داری		0/910	0/752

میانگین نمره خرده مقیاس تلاش کردن و موفق شدن، در زیرگروه پسران بهنجار و دختران ADHD به طور معنی دار از دو

زیرگروه دختران بهنجار و پسران ADHD بالاتر است.

■ خرده مقیاس نگرانی

جدول 6-30. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (نگرانی)

منابع	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	4/133	3	1/378	1/861	0/147
عرض از مبدا	614/400	1	614/400	829/736	0/000
جنسیت	0/600	1	0/600	0/810	0/372
با و بدون اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی	0/267	1	0/267	0/360	0/551
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی	3/267	1	3/267	4/412	0/040

	0/740	56	41/467	خطا کل کل تصحیح شده
		60	660/000	
		59	45/600	

1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس نگرانی

$$\text{سطح معنی داری} = 0/372 > 0/05$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس نگرانی دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس نگرانی

$$\text{سطح معنی داری} = 0/551 > 0/05$$

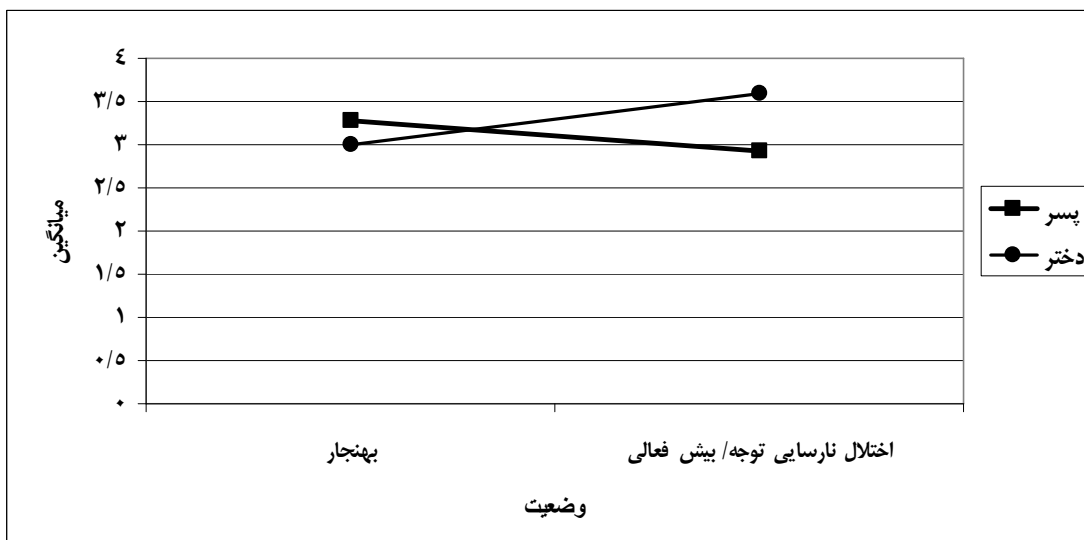
بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس نگرانی گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس نگرانی

$$\text{سطح معنی داری} = 0/040 < 0/05$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس نگرانی دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود دارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 5-6 نشان داده شده است.

نمودار 5-6. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس نگرانی در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی

○ نتایج مربوط به پس آزمون توکی:

جدول 6-31. نتایج آزمون تعقیبی توکی (نگرانی)

فاصله اطمینان 95 درصد		سطح اطمینان	خطای استاندارد	تفاوت میانگین (الف - ب)	وضعیت (الف)	وضعیت (ب)
حد بالا	حد پایین					
1/17	-0/50	0/714	0/314	0/33	پسر - ADHD	پسر - بهنجار
1/10	-0/57	0/831	0/314	0/27	دختر - بهنجار	
0/50	-1/17	0/714	0/314	-0/33	ADHD - دختر	
0/50	-1/17	0/714	0/314	-0/33	پسر - بهنجار	ADHD - پسر
0/77	-0/90	0/997	0/314	-0/07	دختر - بهنجار	
0/17	-1/50	0/159	0/314	-0/67	ADHD - دختر	
0/57	-1/10	0/831	0/314	-0/27	پسر - بهنجار	دختر - بهنجار
0/90	-0/77	0/997	0/314	0/07	ADHD - پسر	
0/23	-1/43	0/236	0/314	-0/60	ADHD - دختر	
1/17	-0/50	0/714	0/314	0/33	پسر - بهنجار	ADHD - دختر
1/50	-0/17	0/159	0/314	0/67	ADHD - پسر	
1/43	-0/23	0/236	0/314	0/60	دختر - بهنجار	

(* تفاوت میانگین ها در سطح 0/05 معنی دار است.

با توجه به نتایج آزمون توکی زیر گروه های همگن در جدول 6-32 نشان داده شده است.

جدول 6-32. زیر گروه های همگن (نگرانی)

وضعیت	تعداد	زیر گروه
	1	
ADHD - پسر	15	2/93
دختر - بهنجار	15	3/00
پسر - بهنجار	15	3/27
ADHD - دختر	15	3/60
سطح معنی داری		0/159

نتیجه پس آزمون بین میانگین نمره های خرده مقیاس نگرانی در چهار زیر گروه تفاوت معنی دار نشان نمی دهد. (با توجه به اینکه

سطح معنی داری به مقدار 0/05 نزدیک است (0/04) عدم معنی داری به این دلیل است.)

■ خرده مقیاس سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک

جدول 6-33. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری

(سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک)

منابع	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	6/983	3	2/328	3/834	0/014
عرض از مبدا	546/017	1	546/017	899/322	0/000

0/036	4/639	2/817	1	2/817	جنسیت
0/142	2/224	1/350	1	1/350	با و بدون اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی
0/036	4/639	2/817	1	2/817	جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی
		0/607	56	34/000	خطا
			60	587/000	کل
			59	40/983	کل تصحیح شده

1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک

$$0/05 < 036 = 0/ \text{داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود دارد.
با توجه به اطلاعات موجود:

جدول 6-34. میانگین نمره خرده مقیاس سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک به تفکیک جنسیت

میانگین	تعداد	جنسیت	
2/80	30	پسر	خرده مقیاس سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک
3/23	30	دختر	

میانگین نمره دختران در این مقیاس بالاتر از پسران است.

2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک

$$0/05 > 142 = 0/ \text{داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی

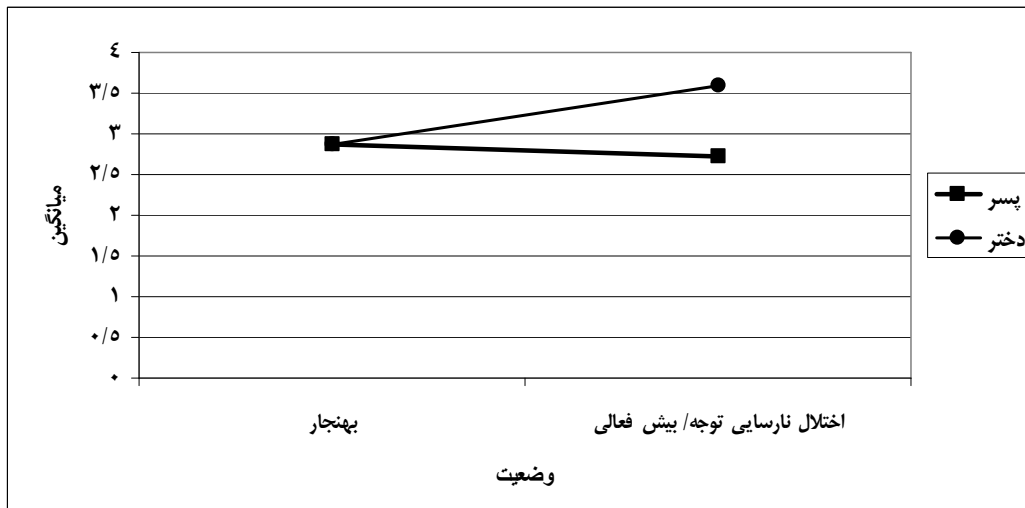
و نزدیک

$$0/05 < 036 = 0/ \text{داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود دارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 6-6 نشان داده شده است.

نمودار 6-6. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی

توجه/ بیش فعالی

○ نتایج مربوط به پس آزمون توکی:

جدول 6-35. نتایج آزمون تعقیبی توکی (سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک)

فاصله اطمینان 95 درصد	سطح اطمینان	خطای استاندارد	تفاوت میانگین (الف - ب)	وضعیت	
				(الف)	(ب)
0/89	-0/62	0/966	0/13	پسر - بهنجار	ADHD - پسر
0/75	-0/75	1/000	0/00	دختر - بهنجار	ADHD - دختر
0/02	-1/49	0/059	-0/73	ADHD - دختر	ADHD - دختر
0/62	-0/89	0/966	-0/13	پسر - بهنجار	ADHD - پسر
0/62	-0/89	0/966	-0/13	دختر - بهنجار	ADHD - دختر
-0/11	-1/62	0/018	-0/87(*)	ADHD - دختر	ADHD - دختر
0/75	-0/75	1/000	0/00	پسر - بهنجار	ADHD - پسر
0/89	-0/62	0/966	0/13	ADHD - پسر	ADHD - پسر
0/02	-1/49	0/059	-0/73	ADHD - دختر	ADHD - دختر
1/49	-0/02	0/059	0/73	پسر - بهنجار	ADHD - دختر
1/62	0/11	0/018	0/87(*)	ADHD - پسر	ADHD - پسر
1/49	-0/02	0/059	0/73	دختر - بهنجار	ADHD - دختر

(*) تفاوت میانگین ها در سطح 0/05 معنی دار است.

با توجه به نتایج آزمون توکی زیر گروه های همگن در جدول 36-6 نشان داده شده است.

جدول 6-36. زیر گروه های همگن (سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک)

وضعیت	تعداد	زیر گروه	
		1	2

ADHD - پسر	15	2/73	
دختر - بهنجار	15	2/87	2/87
پسر - بهنجار	15	2/87	2/87
ADHD - دختر	15		3/60
سطح معنی داری		0/966	0/059

میانگین نمره خرده مقیاس سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک در زیرگروه دختران ADHD به طور معنی دار بالاتر از پسران ADHD است.

خرده مقیاس احساس تعلق یا پذیرش

جدول 6-37. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (احساس تعلق یا پذیرش)

منابع	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	2/583	3	0/861	1/458	0/236
عرض از مبدا	487/350	1	487/350	825/351	0/000
جنسیت	0/817	1	0/817	1/383	0/245
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	1/350	1	1/350	2/286	0/136
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/417	1	0/417	0/706	0/404
خطا	33/067	56	0/590		
کل	523/000	60			
کل تصحیح شده	35/650	59			

1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس احساس تعلق یا پذیرش

$$0/05 > 245 = 0/05$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس احساس تعلق یا پذیرش دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس احساس تعلق یا پذیرش

$$0/05 > 136 = 0/05$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس احساس تعلق یا پذیرش گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

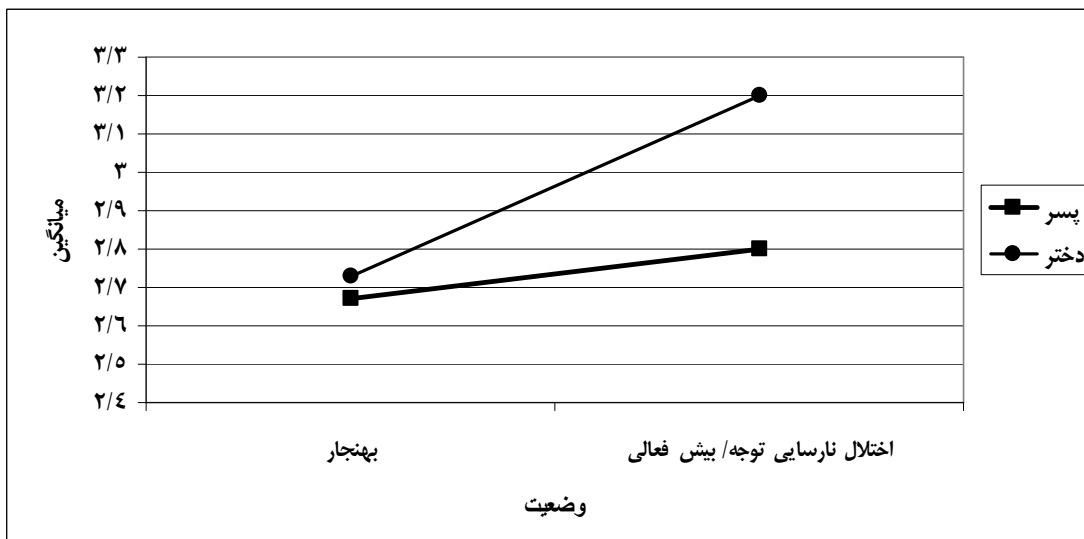
3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس احساس تعلق یا پذیرش

$$0/05 > 404 = 0/05$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس احساس تعلق یا پذیرش دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود ندارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 6-7 نشان داده شده است.

نمودار 6-7. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس احساس تعلق یا پذیرش در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی

خرده مقیاس تفکر آزموننده

جدول 6-38. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (تفکر آزموننده)

منابع	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	4/800	3	1/600	2/721	0/053
عرض از مبدا	564/267	1	564/267	959/482	0/000
جنسیت	0/267	1	0/267	0/453	0/503
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/267	1	0/267	0/453	0/503
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	4/267	1	4/267	7/255	0/009
خطا	32/933	56	0/588		
کل	602/000	60			
کل تصحیح شده	37/733	59			

(1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس تفکر آزموننده

$$0/05 > 503 = 0/ \text{ سطح معنی داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تفکر آزموننده دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال

نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

(2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس تفکر آزموننده

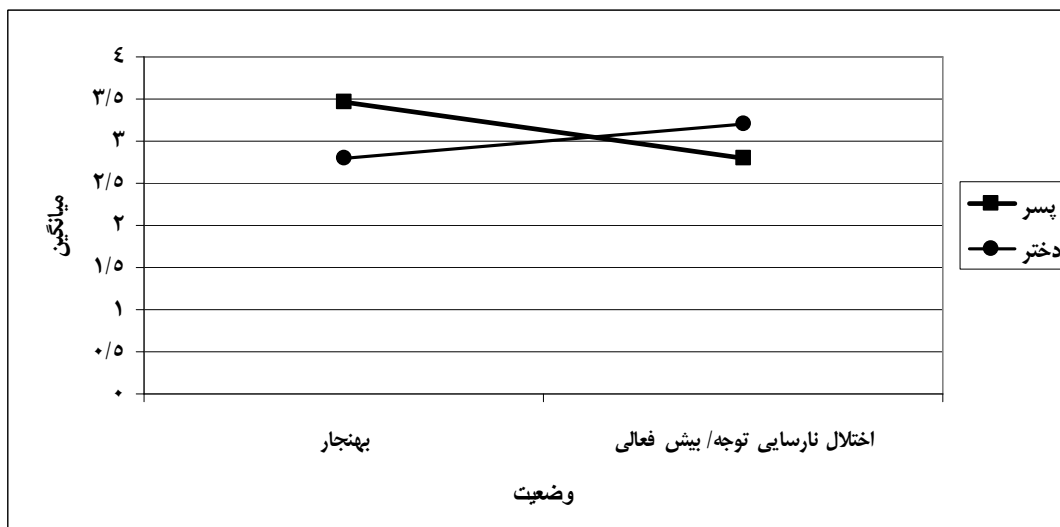
بنابراین $0/05 > 503 = 0$ / داری معنی داری
بین میانگین نمرات خرده مقیاس تفکر آزرومندانه گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس تفکر آزرومندانه

سطح معنی داری $0/05 < 009 = 0$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تفکر آزرومندانه دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود دارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 6-8 نشان داده شده است.

نمودار 6-8 . مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس تفکر آزرومندانه در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی

○ نتایج مربوط به پس آزمون توکی:

جدول 6-39 . نتایج آزمون تعقیبی توکی (تفکر آزرومندانه)

فاصله اطمینان 95 درصد	خطای استاندارد	تفاوت میانگین (الف - ب)	وضعیت (الف)		وضعیت (ب)	
			سطح اطمینان	حد بالا	حد پایین	حد بالا
0/67	0/280	0/67	0/093	1/41	-0/07	0/41
0/67	0/280	0/67	0/093	1/41	-0/07	0/41
0/27	0/280	0/27	0/777	1/01	-0/47	0/01
-0/67	0/280	-0/67	0/093	0/07	-1/41	0/07
0/00	0/280	0/00	1/000	0/74	-0/74	0/74
-0/40	0/280	-0/40	0/487	0/34	-1/14	0/34
-0/67	0/280	-0/67	0/093	0/07	-1/41	0/07
0/00	0/280	0/00	1/000	0/74	-0/74	0/74
-0/40	0/280	-0/40	0/487	0/34	-1/14	0/34
-0/27	0/280	-0/27	0/777	0/47	-1/01	0/47

1/14	-0/34	0/487	0/280	0/40	- ADHD پسر
1/14	-0/34	0/487	0/280	0/40	دختر - بهنجار

با توجه به نتایج آزمون توکی زیرگروه های همگن در جدول 40-6 نشان داده شده است.

جدول 6-40. زیر گروه های همگن (تفکر آزموننده)

وضعیت	تعداد	زیرگروه
	1	
- ADHD پسر	15	2/80
دختر - بهنجار	15	2/80
پسر - بهنجار	15	3/20
- ADHD دختر	15	3/47
سطح معنی داری		0/093

مقایسه دو به دو میانگین ها تفاوت معنی داری بین میانگین زیرگروه ها در مقیاس تفکر آزموننده نشان نمی دهد.

خرده مقیاس تسلیم یا عدم مقابله

جدول 6-41. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (تسلیم یا عدم مقابله)

منابع	مجموعه مجدورات	درجه آزادی	میانگین مجدورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	3/733	3	1/244	1/834	0/151
عرض از مبدا	256/267	1	256/267	377/656	0/000
جنسیت	2/400	1	2/400	3/537	0/065
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	1/067	1	1/067	1/572	0/215
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/267	1	0/267	0/393	0/533
خطا	38/000	56	0/679		
کل	298/000	60			
کل تصحیح شده	41/733	59			

(1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس تسلیم یا عدم مقابله

$$0/05 > 065 = 0/ \text{ سطح معنی داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تفکر آزموننده دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال

نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

(2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس تسلیم یا عدم مقابله

$$0/05 > 215 = 0/ \text{ سطح معنی داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تسلیم یا عدم مقابله گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/

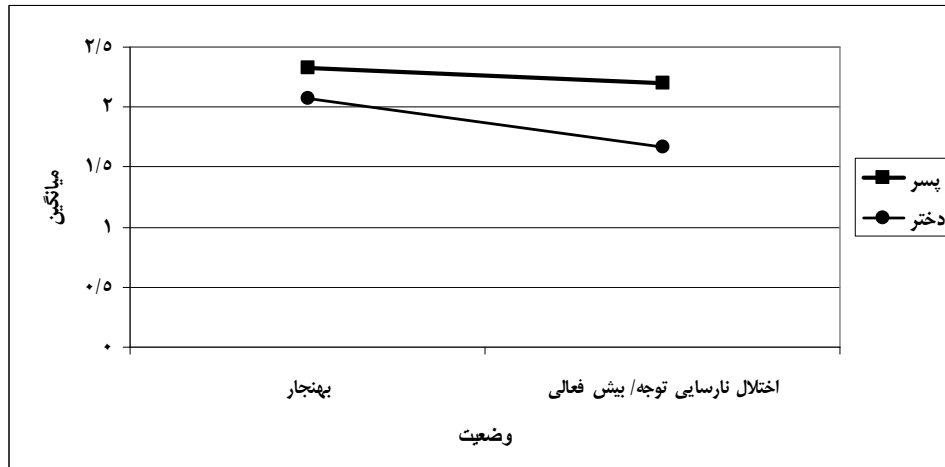
بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

(3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس تسلیم یا عدم مقابله

سطح معنی داری/ $0/05 > 533 = 0$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تسلیم یا عدم مقابله دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود ندارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 4-9 نشان داده شده است.

نمودار 6-9 . مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس تسلیم یا عدم مقابله در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی

خرده مقیاس کاهش تنش

جدول 6-42 . جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (کاهش تنش)

منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	1/650	3	0/550	0/906	0/444
عرض از مبدا	277/350	1	277/350	456/812	0/000
جنسیت	0/150	1	0/150	0/247	0/621
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	1/350	1	1/350	2/224	0/142
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/150	1	0/150	0/247	0/621
خطا	34/000	56	0/607		
کل	313/000	60			
کل تصحیح شده	35/650	59			

(1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس کاهش تنش

سطح معنی داری/ $0/05 > 621 = 0$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس کاهش تنش دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

(2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس کاهش تنش

سطح معنی داری/ $0/05 > 142 = 0$

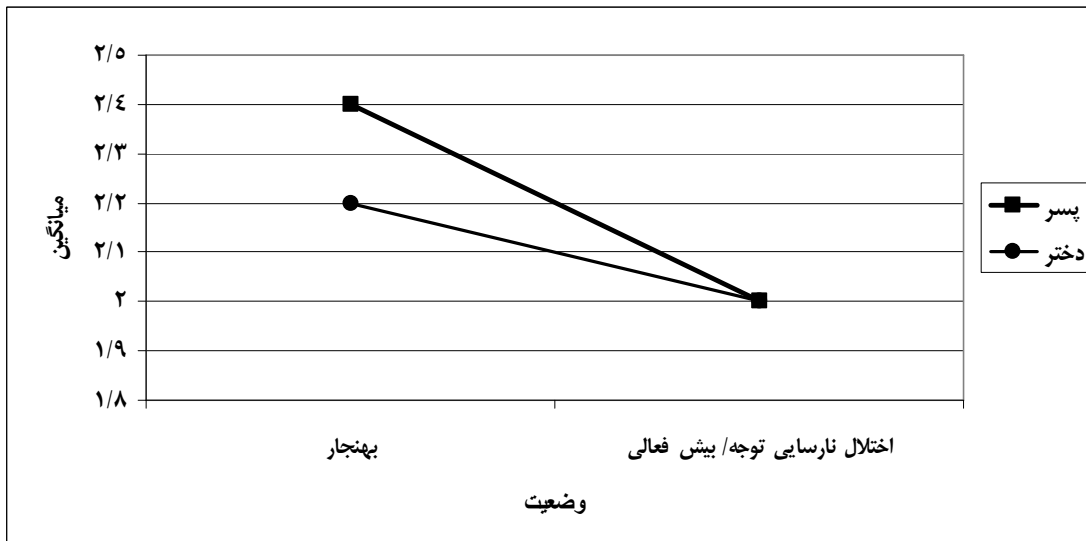
بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس کاهش تنش گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

(3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس کاهش تنش

$$0/05 > 621 = 0/ \text{داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس کاهش تنش دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود ندارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 6-10 نشان داده شده است.

نمودار 6-10. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس کاهش تنش در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی

خرده مقیاس فعالیت اجتماعی

جدول 6-43. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (فعالیت اجتماعی)

منابع	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	2/638	3	879	1/098	0/358
عرض از مبدا	330/316	1	330/316	412/503	0/000
جنسیت	1/782	1	1/782	2/226	0/142
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/331	1	0/331	0/413	0/523
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/479	1	0/479	0/598	0/443
خطا	43/241	54	0/801		
کل	379/000	58			
کل تصحیح شده	45/879	57			

(1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس فعالیت اجتماعی

$$0/05 > 142 = 0/ \text{داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس فعالیت اجتماعی دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

(2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس فعالیت اجتماعی

$$0/05 > 523 = 0/ \text{داری}$$

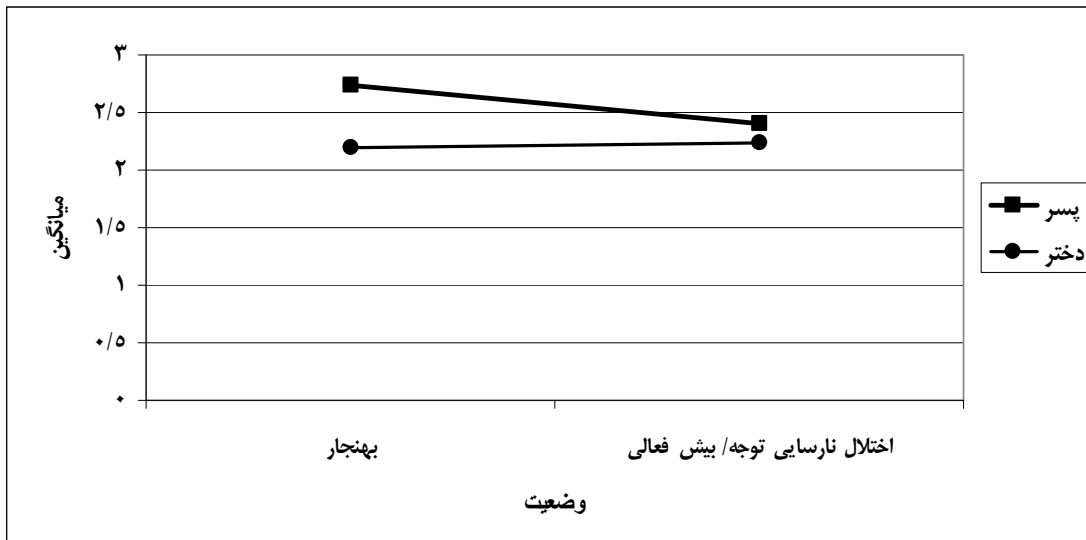
بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس فعالیت اجتماعی گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

(3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس فعالیت اجتماعی

$$0/05 > 443 = 0/ \text{داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس فعالیت اجتماعی دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود ندارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 4-11 نشان داده شده است.

نمودار 6-11. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس فعالیت اجتماعی در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی

■ خرده مقیاس نادیده گرفتن مساله

جدول 6-44. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (نادیده گرفتن مساله)

منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	4/183	3	1/394	2/055	0/117
عرض از مبدا	410/817	1	410/817	605/414	0/000
جنسیت	1/350	1	1/350	1/989	0/164
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/817	1	0/817	1/204	0/277

0/090	2/972	2/017 0/679	1 56 60 59	2/017 38/000 453/000 42/183	جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی خطا کل کل تصحیح شده
-------	-------	----------------	---------------------	--------------------------------------	--

1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس نادیده گرفتن مساله

$$0/05 > 164 = 0 / \text{داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس نادیده گرفتن مساله دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی در خرده مقیاس نادیده گرفتن مساله

$$0/05 > 277 = 0 / \text{داری}$$

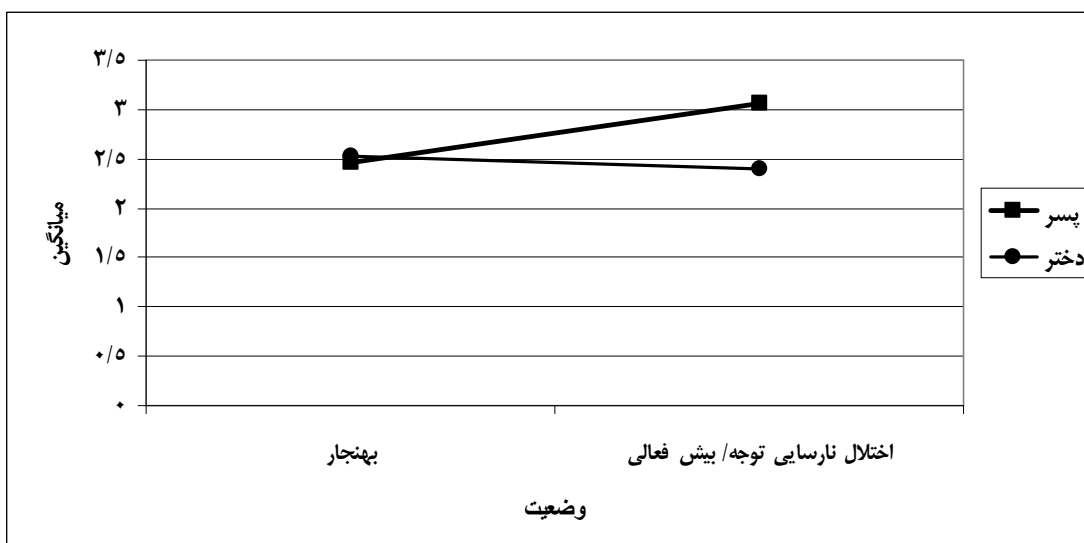
بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس نادیده گرفتن مساله گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی در خرده مقیاس نادیده گرفتن مساله

$$0/05 > 090 = 0 / \text{داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس نادیده گرفتن مساله دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود ندارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 6-12 نشان داده شده است.

نمودار 6-12. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس نادیده گرفتن مساله در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی

خرده مقیاس سرزنش خود

جدول 6-45. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (سرزنش خود)

منابع	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	5/217	3	1/739	2/116	0/109
عرض از مبدا	424/406	1	424/406	516/528	0/000
جنسیت	4/851	1	4/851	5/903	0/018
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/031	1	0/031	0/037	0/847
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/465	1	0/465	0/566	0/455
خطا	44/369	54	0/822		
کل	480/000	58			
کل تصحیح شده	49/586	57			

(1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس سرزنش خود

$$0/05 < 018 = 0/ \text{ سطح معنی داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس سرزنش خود دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی

توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود دارد.

با توجه به اطلاعات موجود:

جدول 6-46. میانگین نمره خرده مقیاس سرزنش خود به تفکیک جنسیت

جنسیت	تعداد	میانگین
پسر	30	3/00
دختر	30	2/43

میانگین نمره پسران در این مقیاس بالاتر از دختران است.

(2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس سرزنش خود

$$0/05 > 847 = 0/ \text{ سطح معنی داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس سرزنش خود گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی

(بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

(3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس سرزنش خود

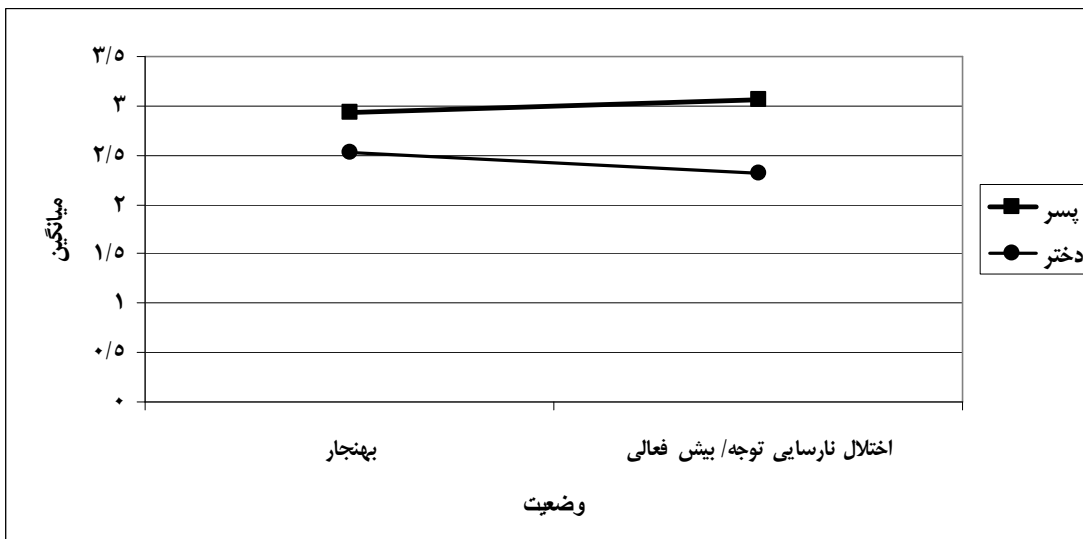
$$0/05 > 455 = 0/ \text{ سطح معنی داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس سرزنش خود دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/

بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود ندارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 6-13 نشان داده شده است.

نمودار 6-13. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس سرزنش خود در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی

خرده مقیاس اجتناب از دیگران

جدول 6-47. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (اجتناب از دیگران)

منابع	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	2/667	3	0/889	0/945	0/425
عرض از مبدا	426/667	1	426/667	453/671	0/000
جنسیت	2/400	1	2/400	2/552	0/116
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/267	1	0/267	0/284	0/596
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/000	1	0/000	0/000	1/000
خطا	52/667	56	0/940		
کل	482/000	60			
کل تصحیح شده	55/333	59			

(1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس اجتناب از دیگران

$$0/05 > 116 = 0/ \text{ سطح معنی داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس اجتناب از دیگران دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال

نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

(2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس اجتناب از دیگران

$$0/05 > 596 = 0/ \text{ سطح معنی داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس اجتناب از دیگران گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش

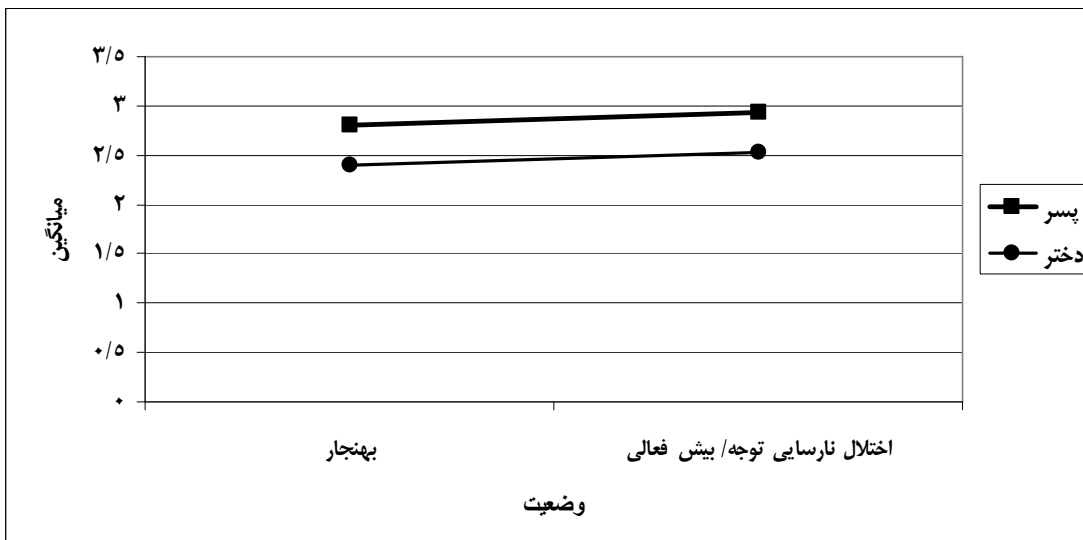
فعال (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

(3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس اجتناب از دیگران

سطح معنی داری = $0/05 > 000/1$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس اجتناب از دیگران دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود ندارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 6-14 نشان داده شده است.

نمودار 6-14. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس اجتناب از دیگران در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی

خرده مقیاس جستجوی حمایت های معنوی

جدول 6-48. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (جستجوی حمایت های معنوی)

منابع	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	10/583	3	3/528	3/829	0/014
عرض از مبدا	340/817	1	340/817	369/879	0/000
جنسیت	0/017	1	0/017	0/018	0/893
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/150	1	0/150	0/163	0/688
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	10/417	1	10/417	11/305	0/001
خطا	51/600	56	0/921		
کل	403/000	60			
کل تصحیح شده	62/183	59			

(1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس جستجوی حمایت های معنوی

سطح معنی داری = $0/05 > 893 = 0$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس جستجوی حمایت های معنوی دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن

اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس جستجوی حمایت های معنوی

$$0/05 > 688 = 0/ \text{داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس جستجوی حمایت های معنوی گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی

توجه/ بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس جستجوی حمایت

های معنوی

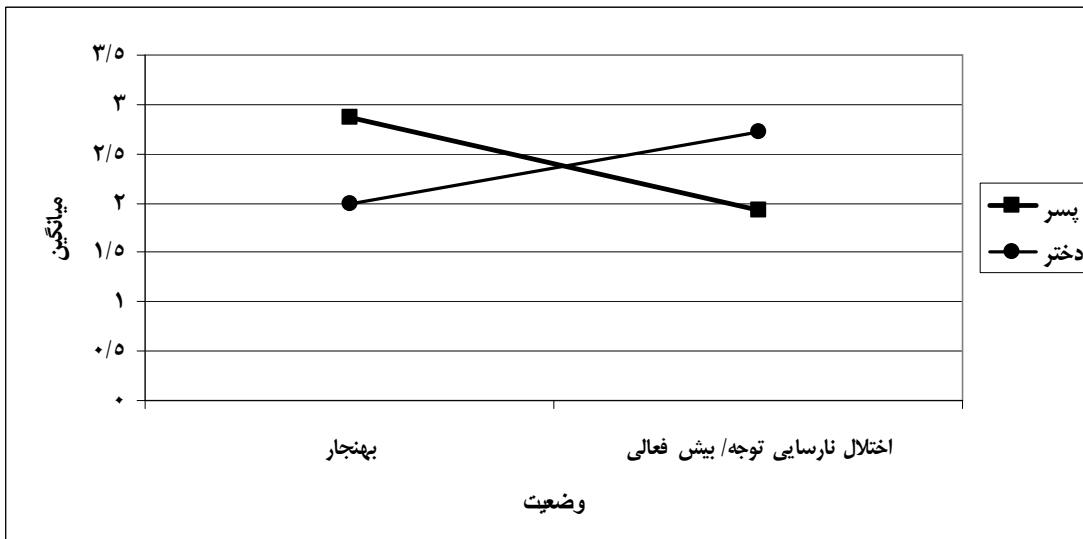
$$0/05 < 001/0 = \text{داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس جستجوی حمایت های معنوی دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن

اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود دارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 6-15 نشان داده شده است.

نمودار 6-15. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس جستجوی حمایت های معنوی در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/

بیش فعالی

○ نتایج مربوط به پس آزمون توکی:

جدول 6-49. نتایج آزمون تعقیبی توکی (جستجوی حمایت های معنوی)

فاصله اطمینان 95 درصد	سطح اطمینان	خطای استاندارد	تفاوت میانگین (الف - ب)	وضعیت	
				(الف)	(ب)
حد بالا	حد پایین			وضعیت (ب)	وضعیت (الف)
1/86	0/01	0/048	0/93(*)	ADHD - پسر	پسر - بهنجار
1/79	-0/06	0/075	0/87	دختر - بهنجار	
1/06	-0/79	0/981	0/13	ADHD - دختر	
-0/01	-1/86	0/048	-0/93(*)	پسر - بهنجار	ADHD - پسر

0/86	-0/99	0/998	0/351	-0/07	دختر - بهنجار	
0/13	-1/73	0/114	0/351	-0/80	ADHD - دختر	
0/06	-1/79	0/075	0/351	-0/87	پسر - بهنجار	دختر - بهنجار
0/99	-0/86	0/998	0/351	0/07	ADHD - پسر	
0/19	-1/66	0/168	0/351	-0/73	ADHD - دختر	
0/79	-1/06	0/981	0/351	-0/13	پسر - بهنجار	ADHD - دختر
1/73	-0/13	0/114	0/351	0/80	ADHD - پسر	
1/66	-0/19	0/168	0/351	0/73	دختر - بهنجار	

(* تفاوت میانگین ها در سطح 0/05 معنی دار است.

با توجه به نتایج آزمون توکی زیرگروه های همگن در جدول 50-6 نشان داده شده است.

جدول 6-50. زیر گروه های همگن (جستجوی حمایت های معنوی)

زیر گروه		تعداد	وضعیت
2	1		
	1/93	15	ADHD - پسر
2/00	2/00	15	دختر - بهنجار
2/73	2/73	15	پسر - بهنجار
2/87		15	ADHD - دختر
0/075	0/114		سطح معنی داری

میانگین نمره خرده مقیاس جستجوی حمایت معنوی در زیرگروه پسران بهنجار به طور معنی دار بالاتر از پسران ADHD است.

■ خرده مقیاس تمرکز بر جنبه های مثبت

جدول 6-51. جدول نتایج تحلیل واریانس عاملی (تمرکز بر جنبه های مثبت)

منابع	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	13/133	3	4/378	5/800	0/002
عرض از مبدا	576/600	1	576/600	763/950	0/000
جنسیت	0/067	1	0/067	0/088	0/767
با و بدون اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی	0/000	1	0/000	0/000	1/000
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی	13/067	1	13/067	17/312	0/000
خطا	42/267	56	0/755		
کل	632/000	60			
کل تصحیح شده	55/400	59			

(1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس تمرکز بر جنبه های مثبت

سطح معنی داری $0/05 > 767 = 0$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تمرکز بر جنبه های مثبت دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن

اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

(2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس تمرکز بر جنبه های مثبت

$$0/05 > 000/1 = \text{سطح معنی داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تمرکز بر جنبه های مثبت گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی

توجه/ بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

(3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس تمرکز بر جنبه های مثبت

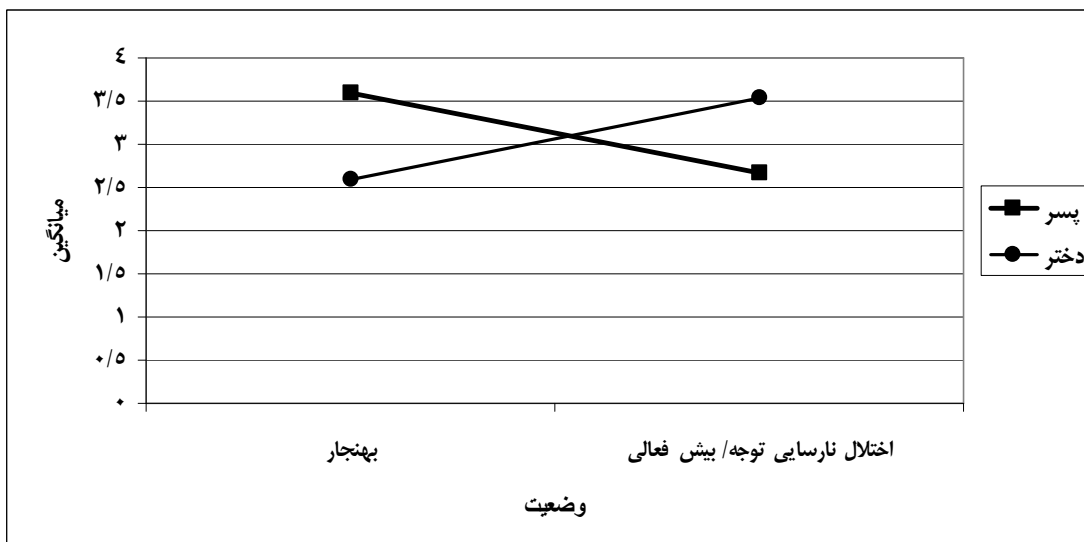
$$0/05 < 000/0 = \text{سطح معنی داری}$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تمرکز بر جنبه های مثبت دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال

نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود دارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 6-16 نشان داده شده است.

نمودار 6-16. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس تمرکز بر جنبه های مثبت در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش

فعالی

○ نتایج مربوط به پس آزمون توکی:

جدول 6-52. نتایج آزمون تعقیبی توکی (تمرکز بر جنبه های مثبت)

فاصله اطمینان 95 درصد	سطح اطمینان	خطای استاندارد	تفاوت میانگین (الف - ب)	وضعیت	
				(الف)	(ب)
حد بالا	حد پایین			پسر - بهنجار	ADHD - پسر
1/77	0/09	0/024	0/317	0/93(*)	
1/84	0/16	0/013	0/317	1/00(*)	دختر - بهنجار
0/91	-0/77	0/997	0/317	0/07	ADHD - دختر
-0/09	-1/77	0/024	0/317	-0/93(*)	پسر - بهنجار
					ADHD - پسر

0/91	-0/77	0/997	0/317	0/07	دختر - بهنجار
-0/03	-1/71	0/041	0/317	-0/87(*)	ADHD - دختر
-0/16	-1/84	0/013	0/317	-1/00(*)	دختر - بهنجار
0/77	-0/91	0/997	0/317	-0/07	ADHD - پسر
-0/09	-1/77	0/024	0/317	-0/93(*)	ADHD - دختر
0/77	-0/91	0/997	0/317	-0/07	ADHD - دختر
1/71	0/03	0/041	0/317	0/87(*)	ADHD - پسر
1/77	0/09	0/024	0/317	0/93(*)	دختر - بهنجار

(*) تفاوت میانگین ها در سطح 0/05 معنی دار است.

با توجه به نتایج آزمون توکی زیرگروه های همگن در جدول 53-6 نشان داده شده است.

جدول 6-53. زیر گروه های همگن (تمرکز بر جنبه های مثبت)

زیر گروه		تعداد	وضعیت
2	1		
	2/60	15	ADHD - پسر
	2/67	15	دختر - بهنجار
3/53		15	پسر - بهنجار
3/60		15	ADHD - دختر
0/997	0/997		سطح معنی داری

میانگین نمره خرده مقیاس تمرکز بر جنبه های مثبت در زیرگروه پسران بهنجار و دختران ADHD به طور معنی داری بالاتر از

دختران بهنجار و پسران ADHD است.

■ خرده مقیاس جستجوی کمک های تخصصی

جدول 6-54. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (جستجوی کمک های تخصصی)

منابع	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	6/050	3	2/017	2/308	0/086
عرض از مبدا	370/017	1	370/017	423/452	0/000
جنسیت	0/017	1	0/017	0/019	0/891
با و بدون اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی	0/017	1	0/017	0/019	0/891
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه / بیش فعالی	6/017	1	6/017	6/886	0/011
خطا	48/933	56	0/874		
کل	425/000	60			
کل تصحیح شده	54/983	59			

سطح معنی داری $0/05 > 891 = 0$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس جستجوی کمک های تخصصی دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود ندارد.

(2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس جستجوی کمک های تخصصی

سطح معنی داری $0/05 > 891/0 =$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس جستجوی کمک های تخصصی گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

(3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس جستجوی کمک

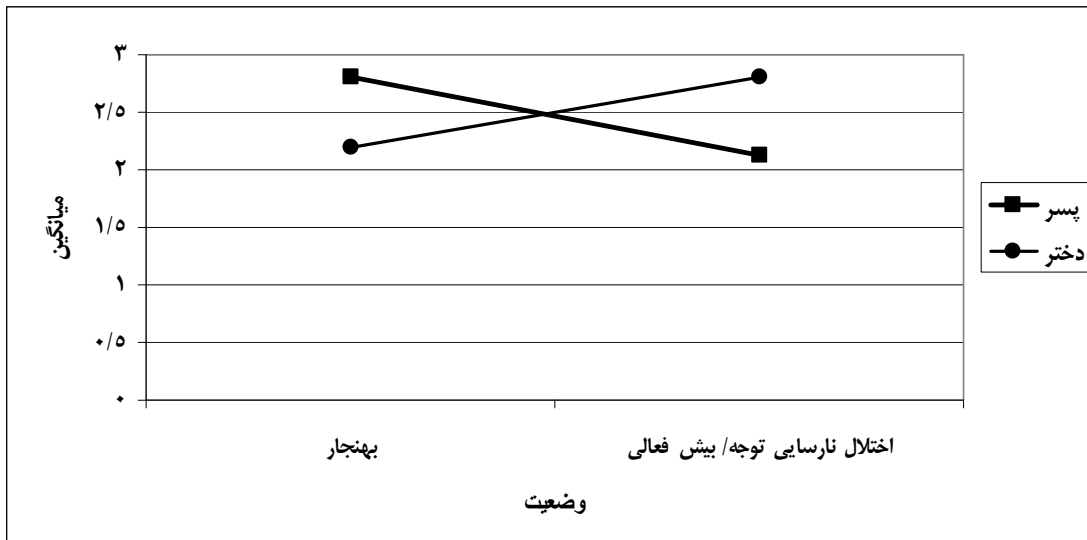
های تخصصی

سطح معنی داری $0/05 < 011/0 =$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس جستجوی کمک های تخصصی دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود دارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 6-17 نشان داده شده است.

نمودار 6-17. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس جستجوی کمک های تخصصی در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/

بیش فعالی

○ نتایج مربوط به پس آزمون توکی:

جدول 6-55. نتایج آزمون تعقیبی توکی (جستجوی کمک های تخصصی)

وضعیت (الف)	وضعیت (ب)	تفاوت میانگین (الف - ب)	خطای استاندارد	سطح اطمینان	فاصله اطمینان 95 درصد	
					حد بالا	حد پایین

1/57	-0/24	0/218	0/341	0/67	ADHD - پسر	پسر - بهنجار
1/50	-0/30	0/304	0/341	0/60	دختر - بهنجار	
0/90	-0/90	1/000	0/341	0/00	ADHD - دختر	
0/24	-1/57	0/218	0/341	-0/67	ADHD - پسر	پسر - بهنجار
0/84	-0/97	0/997	0/341	-0/07	دختر - بهنجار	
0/24	-1/57	0/218	0/341	-0/67	ADHD - دختر	
0/30	-1/50	0/304	0/341	-0/60	ADHD - پسر	پسر - بهنجار
0/97	-0/84	0/997	0/341	0/07	ADHD - پسر	
0/30	-1/50	0/304	0/341	-0/60	ADHD - دختر	
0/90	-0/90	1/000	0/341	0/00	ADHD - پسر	پسر - بهنجار
1/57	-0/24	0/218	0/341	0/67	ADHD - پسر	
1/50	-0/30	0/304	0/341	0/60	دختر - بهنجار	

(* تفاوت میانگین ها در سطح 0/05 معنی دار است.

با توجه به نتایج آزمون توکی زیرگروه های همگن در جدول 56-4 نشان داده شده است.

جدول 6-56. زیر گروه های همگن (جستجوی کمک های تخصصی)

زیر گروه	تعداد	وضعیت
1		
2/13	15	ADHD - پسر
2/20	15	دختر - بهنجار
2/80	15	پسر - بهنجار
2/80	15	ADHD - دختر
0/218		سطح معنی داری

مقایسه دو به دو میانگین ها تفاوت معنی داری بین میانگین زیرگروه ها در مقیاس تفکر آرزومندانه نشان نمی دهد.

خرده مقیاس تفریحات فیزیکی

جدول 6-57. جدول نتایج تحلیل واریانس دو متغیری (تفریحات فیزیکی)

منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
الگوی تصحیح شده	7/333	3	2/444	2/516	0/067
عرض از مبدا	564/267	1	564/267	580/863	0/000
جنسیت	6/667	1	6/667	6/863	0/011
با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/067	1	0/067	0/069	0/794
جنسیت * با و بدون اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی	0/600	1	0/600	0/618	0/435
خطا	54/400	56	0/971		
کل	626/000	60			
کل تصحیح شده	61/733	59			

(1) تاثیر جنسیت در خرده مقیاس تفریحات فیزیکی

سطح معنی داری $0/05 < 0/11 = 0$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تفریحات فیزیکی دختران و پسران (بدون در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی) تفاوت معنی داری وجود دارد.
با توجه به اطلاعات موجود:

جدول 6-58. میانگین نمره خرده مقیاس تفریحات فیزیکی به تفکیک جنسیت

میانگین	تعداد	جنسیت	
3/40	30	پسر	خرده مقیاس تفریحات فیزیکی
2/73	30	دختر	

میانگین نمره پسران در این مقیاس بالاتر از دختران است.

(2) تاثیر دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس تفریحات فیزیکی

$$\text{سطح معنی داری} = 794/0 > 0/05$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تفریحات فیزیکی گروه نمونه به تفکیک دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش

فعالی (بدون در نظر گرفتن جنسیت) تفاوت معنی دار وجود ندارد.

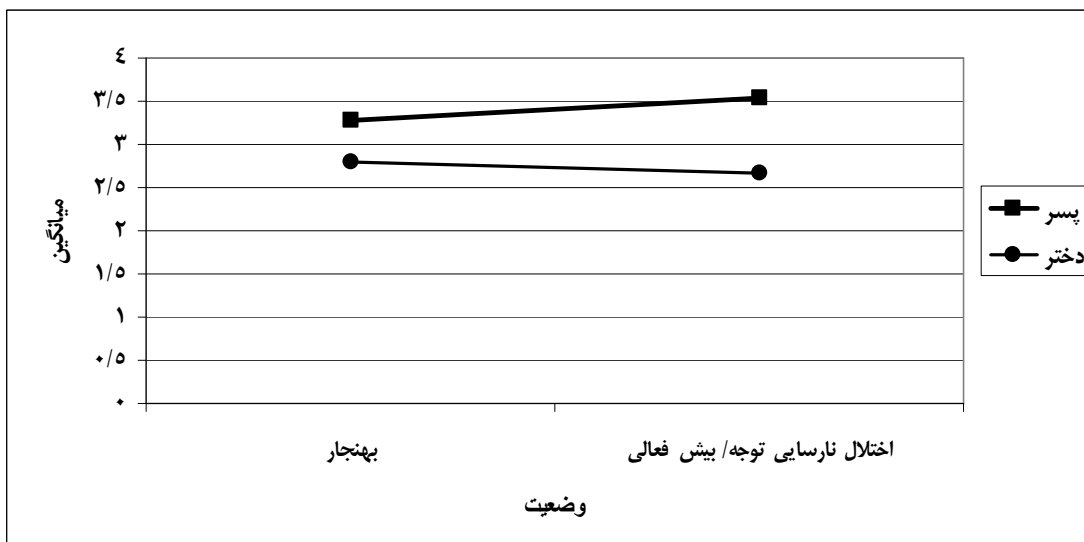
(3) تاثیر تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی در خرده مقیاس تفریحات فیزیکی

$$\text{سطح معنی داری} = 435/0 > 0/05$$

بنابراین بین میانگین نمرات خرده مقیاس تفریحات فیزیکی دختران و پسران با در نظر گرفتن دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی

توجه/ بیش فعالی تفاوت معنی دار وجود ندارد. مقایسه میانگین ها در نمودار 4-18 نشان داده شده است.

نمودار 6-18. مقایسه میانگین نمره خرده مقیاس تفریحات فیزیکی در تعامل جنسیت و دارا بودن یا نبودن اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی

به طور کلی نتایج حاصل از تحلیل پاسخ های دانش آموزان به راهبردهای رویارویی نشان داد که:

1- دانش آموزان پسر با نارسایی توجه / بیش فعالی نسبت به دانش آموزان پسر بدون اختلال کمتر از راهبردهای زیر استفاده می کنند.

- تمرکز بر حل مساله
- تلاش کردن و موفق شدن
- جستجوی حمایت اجتماعی
- جستجوی حمایت معنوی
- تمرکز بر جنبه های مثبت

2- تمایل دانش آموزان دختر با نارسایی توجه / بیش فعالی به استفاده از راهبردهای جستجوی حمایت اجتماعی بیش از سایر گروه ها می باشد.

3- دختران با نارسایی توجه / بیش فعالی نسبت به پسران بیش فعال در سرمایه گذاری بر دوستان صمیمی و نزدیک تمایل بیشتری نشان می دهد.

4- پسران صرف نظر از داشتن یا نداشتن اختلال در مقایسه با دختران بیشتر از راهبرد تسلیم، سرزنش خود و تفریحات فیزیکی استفاده می کنند.

منابع

- [1] ارجمندی، ز و سفید مقدم اکبری، فاطمه، (1383). اختلال نارسایی توجه همراه با بیش فعالی (پرسش و پاسخ)، مجلهٔ تعلیم و تربیت استثنایی، شمارهٔ 34، مهر 1383، ص 26-32.
- [2] اسکندری، ا، (1383)، مقایسه راهبردهای رویارویی در کودکان بهنجار و کودکان با مشکلات یادگیری، مجله تعلیم و تربیت استثنایی، شماره 32.33، ص 12-25.
- [3] بکلن، ج ای .، (1383). اختلال نارسایی توجه / فزون جنبشی در کودکان پیش دبستانی، (ترجمه علیزاده، ح و خاطری، م، مقاله). مجله تعلیم و تربیت استثنایی. مرداد و شهریور 1383. شماره 32-33.
- [4] بوشارلا، (1368). کودکان دژمنش (ترجمه شجاع نوری، م). مؤسسهٔ چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی، چاپ سوم)
- [5] پرون و پرون .، (1376)، روانشناسی بالینی (ترجمه پریخ دادستان، و محمود منصور)، چاپ اول، تهران، انتشارات بعثت.
- [6] پورافکاری، ن، (1376). فرهنگ جامع روانشناسی - روانپزشکی (انگلیسی - فارسی) جلد اول. فرهنگ معاصر.
- [7] جزایری. ع. (1377). مقایسه اعتماد به نفس کودکان مبتلا به کمبود توجه همراه با بیش فعالی و کودکان سالم شهر تهران. (پایان نامه). دانشگاه امام حسین تهران.
- [8] دادستان، پ، (1378)، روانشناسی مرضی تحولی، جلد دوم، چاپ اول، تهران، انتشارات سمت.
- [9] دلاور، ع.، (1382)، مبانی نظری و عملی و پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی، تهران، انتشارات رشد.

- [10] سرمد، ز و بازرگان، عباس و حجازی، ا. (1384) روش‌های تحقیق در علوم رفتاری، تهران، انتشارات آگاه.
- [11] علیزاده، ح.، (1384). تبیین نظری اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی: الگوی بازداری رفتاری و ماهیت خود کنترلی. فصلنامه پژوهشکده کودکان استثنایی، سال پنجم . پاییز 1384
- [12] علیزاده، ح.، (1383). اختلالات نارسایی توجه فزون جنبشی. تهران، انتشارات رشد.
- [13] فریدمن، ر و دوپال، گ.، (1382)، شیوه رفتار با کودکان و نوجوانان دچار اختلال نقص توجه- بیش‌فعالی. (ترجمه سید جلال صدرالسادات، محمد رضا محمدی و لیلا صدرالسادات). تهران، انتشارات اسپند هنر.
- [14] کریس، آنتونی جی.، (1382)، روانشناسی سلامت . (ترجمه علی فتحی‌آشتیانی)، تهران، انتشارات بعثت.
- [15] کشاورز، ع.، (1382)، بررسی و مقایسه شیوه‌های مقابله با فشار روانی در دانش‌آموزان عادی و تیزهوش پسر 15 تا 17 سال دبیرستانهای مشهد، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- [16] کلینکه، کریس. ال .، (1383)، مهارتهای زندگی (1). (ترجمه شهرام محمدخانی)، تهران، انتشارات اسپند هنر.
- [17] کوین.ا، پاتریشیا و استون.ام.، (1383). بیش‌فعالی/کمک به کودکان و نوجوانان حواسپرت و بیقرار (ترجمه حمید علیزاده). تهران، جوانه رشد، 1383.
- [18] مارنات، گری. گراث.، (1374). راهنمای سنجش روانی (1). (ترجمه حسن پاشا شریفی و محمدرضا نیکخو). تهران، انتشارات رشد.
- [19] هومن، ح ع.، (1383)، شناخت روش علمی در علوم رفتاری، تهران، نشر پارسا.
- [20] یاری، ف و فیانی، م و کریملو، م و پاشازاده آذری، ز.، (1380). ارزیابی مهارت‌های حرکتی و عملکرد عصبی- عضلانی دانش‌آموزان مبتلا به اختلال کمبود توجه و بیش‌فعالی. (مقاله). فصلنامه پژوهشکده کودکان استثنایی، سال اول. پاییز 1380.
- [21] Achenbach, TM, Howell, CT, MC, Conaghy, SH, Stanger, C (1998), siu year predictors of problems in anational sample :Ir. Young adult sigs of disturbance. I am Acad child Adoles psychiatry. 37(7)718-2.[Med line].
- [22] Anshel, M. H. and Delany, J. (2001). Sources of acute stress, cognitive appraisals, and coping strategies of male and female child athletes. Journal of Sport Behavior, 24 (4): 329-59.
- [23] Aranda, M.; Knight, B.G (1997). The influence of ethnicity and culture on the careyiver stress and coping process: A Sociocultural review and analysis. The Gerontologist society of America. 37(3): 342-54.
- [24] Aspinwall, L. G.; and Toyler, SH.(1992) Modeling cognitive adaptation: Longitudinal investigation of the impact of individual differences and coping on collage adjustment and performance. Jurnal of personality and social psychology 63(6): 980- 1003.
- [25] Atkins, M. S., & Pelham, W. E. (1991). School-based assessment of attention deficit-hyperactivity disorder. Journal of learning Disabilities, 24, 197-204 and 255.
- [26] Ay san, F.; Thompson, D.; Hamarat, E. (2001). Test anxiety, coping strategies, and perceived health in a group of high school student: A turkish sample, Jornal of Genetic psychology. 162(4): 402-

12.

[27] Byrne, B.(2002). Relation ships between anxiety, fear, self- esteern and coping strategies in addescence. *Adolecence*. 35(37): 201-15.

[28] Concerta differenc, The treatment of ADHD (2000-2006). Al2a corporation, Mcneil consumer 8 specialty pharmaceuticals, a Division of Mc Neil. Ppc. Inc. ft. Washington PA. usa.

[29] Dillinger, T.wiegmarn, D.8 Taneja. N(2003). Relating personality with stress coping strategies among student pilots in a collegiate flight training program, university of Illinois, Auation Human factors Division savey, Illinois.

[30] Endler, N. S., & Parker, J. D. A (1994). Assessment of multidimentaional coping. Task, emotion, and avoidance strategies. Psychological Assessment, 6.50-60.

[31] Fisher, M. etal (1993). The stability of dimensions of behavior in ADHD and normal children over an & - yea follow-up. Journal of Abnormal Child Psychology, 27.

[32] Fowler, M. (1992). CH. A.D.D. educations manual. Plantation, FL: American Journal of psychology, 114.

[33] Gilberg, C. (2003). Deficits in attention, motor cantorl, and perception: a brief review. Archives of Disease in childhood, 88, 904-910.

[34] Gordon,M.(1991).ADHD/hyperactrivity:A Consumer's guide ,Dewitte Ny:GSI Publiction.

[35] Hester, N. (2003). Sibiling survival strategies pareting to help the non ADHD child cope *Attention vpl.9. no4. february 2003. pp 37-45.*

[36] Jensen, ps, Kenny, DT, (2004). The effects of yoga on the attention and behavioral of boys with Attention – Deficit / Hyperactivity Disorder. School of Behavioral 8 community of Sydney, Australia pien @mail.edu.au.

[37] Kaissidis, rodafinos, A; Anshel.M; asd perter. A. (1997). Personal and situational factors that predict coping strategies for acute stress among ba sketball referees. *Journal of sponts sciences*. 15: 427-36.

[38] Kliure, w; fearnow, MD and Miller. PA (1996). Coping socialization in middle childhood: Test of maternat and peternal.

[39] Mannuzza, S., Klein, R. G., Bessler, A., Malloy, P., & Lapadula. M. (1998). Adult psychiatric status of hyperactive boys growth up. American Journal of psychiatry, 155, 493-498.

[40] Matlin, J, A; wetington, E and Kessler, R. (1990). Situational determinals of coping and effectiveness Journal of health and social behavior. 31: 10322.

[41] Morrel, J., Murray, L. (2003). Parenting and the development of conduct disorder and hyperactive symptoms in childhood: aprospective longitudinal study form 2 minutes to 8 years.

University of Reading uk. Journal of child psychology and psychiatry. 49 : 4. pp 489-508.

[42] Pelham ,w., Green slade,M.,Vodd-Hamilton,M.,Murphy ,D.,Green stein, J,Gany, E., Guthne,k.(1990).Relative efficacy of long acting stimulants on children with attention deficit hyperactivity disorade:A Comparison of standard methylphenidate, sustained release.methyl phhenidate, Sustained release Dextraamphe tamine and Pemdine.

Pediatrics,86,226-236.

[43]Rabiner ,D(2005).Behaviorral treatment for ADHD ,An over view at Health.Inc

[44]Reber ,A.S.(1985):Dictionary of psychology. Tehran: Growth press.

[45] Riddick, b; Christopher, sifarmer, M. and Morgan s. (1999). Self esteem and an xiety in the educational histories of adult dyslexle student. Journal of dyslexia. 5:227-48.

[46] Sergeant, J. A., Geutrs, H., Hulybregts, S., Scheres, A., & sterlaan. J. (2003). The top and the bottom of ADHD: A neuro psychological perspective. Neuroscience & Biobehavioral Reviews, 27, 583-592.

[47]Sinha, B. K., Will Son, L. R. and Watson, D. c. (2000). Stress and coping strategy in India and Canada. Canadian Journal of behavioral science. 32 (4): 218-25.

[48] Smith, M. 8 Barrett Marna, s. (2000). Child and family behavior thrapy. Vol.22(4). The Hawarth press.

[49] Steer, C; (2004). Strategies for primary school teacher, Netdoctor, co, uk, ADHD.

[50] Terry, D.J. (1994). Determinants of coping: The role of stable and situational factors. Journal of personality and social psychology, 66, 895-910.

[51] Tynan, W.D. (2004). What is hyperactivity?. <http://kid shealth.org. kid health adhd kid.html>.

[52] Weiss, M, Troken bry, Hechtman, L, weiss, G; (1999). ADHD in adult hood; a guide toCurrent theory, diagnosis, and treatment. Baltimor: Johns Hopkin 8 university press.

[53] yehle, A. K. and wampold. Co (1998). An ADHD success story. (strategies for teacher and student). Teacher Excepetional childrens. Vol 30, No. 6, pp. 8-B.

- حسن ارشادی، 1390. مدل‌سازی ریاضی در مدیریت زنجیره تامین، مجله مهندسی صنایع، 6، 14-20.
- [2] ناصر جاوید، 1393. مدل‌سازی ریاضی در مدیریت زنجیره تامین، دومین کنفرانس بین‌المللی مهندسی صنایع، تهران، ایران، 14-20.
- [3] حسین طهرانی، 1385. مدیریت زنجیره تامین، انتشارات خوارزمی.
- [4] Tomas, T., Gupta, B., Carlos, F., 2000. Supply chain management: Theory and Systems, Academic Press, Tehran, 54-63.
- [5] Arshadi, R., 2001. Modeling supply chain management, International Journal of Supply and Operations Management, 2, 70-79.
- [6] Javid, J., 2010. Modeling supply chain management, 2nd International Industrial Engineering Conference. Tehran, Iran, 14-20.

پیوست

تا حد امکان از پیوست استفاده نکنید. در صورت وجود بیش از یک پیوست، آنها را با a، b و c نام‌گذاری کنید. همه پیوست‌ها باید در متن مقاله ارجاع داده شده باشند.